C/2026/5593

6.11.2026

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 29 päivänä lokakuuta 2026,

unionin pelastuspalvelumekanismin kansallisten yhteyspisteiden toiminnan jatkuvuudesta ja stressitestausta koskevista ohjeista

(C/2026/5593)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon unionin pelastuspalvelumekanismista 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1313/2013/EU ([1]) ja erityisesti sen 7 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 196 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan unioni pyrkii edistämään unionin alueella nopeaa ja tehokasta operatiivista yhteistyötä kansallisten pelastuspalveluviranomaisten välillä.

(2) Unionilla on pelastuspalvelun alalla jäsenvaltioiden toimia tukeva toimivalta SEUT-sopimuksen 6 artiklan f alakohdan nojalla.

(3) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1313/2013/EU perustetun unionin pelastuspalvelumekanismin, jäljempänä 'unionin mekanismi', tarkoituksena on tehostaa unionin ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja helpottaa koordinointia pelastuspalvelun alalla, jotta voidaan parantaa niiden järjestelmien tehokkuutta, joiden tavoitteena on luonnon ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ennaltaehkäisy ja niihin varautuminen sekä avustustoimet.

(4) Unioni on viime vuosina kohdannut useita vakavia häiriöitä, mukaan lukien erityisesti covid-19-pandemian seuraukset, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan, vuonna 2024 sattunut laajamittainen tietotekniikkahäiriö, Éowyn-myrsky Irlannissa tammikuussa 2025 sekä vuonna 2025 Iberian niemimaan pimentänyt sähkökatko. Tällaiset häiriöt voivat estää tai viivästyttää pelastuspalvelujärjestelmien toimintaa, kun näiden järjestelmien olisi kyettävä toimimaan ympäri vuorokauden seitsemänä päivänä viikossa.

(5) Päätöksen N:o 1313/2013/EU 7 artiklassa säädetään, että hätäavun koordinointikeskus huolehtii ympärivuorokautisesta toimintavalmiudestaan seitsemänä päivänä viikossa ja palvelee jäsenvaltioita ja komissiota unionin mekanismin tavoitteiden saavuttamisessa. Komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2025/704 ([2]) 3 artiklassa täsmennetään lisäksi, että kunkin jäsenvaltion on nimettävä hätäavun koordinointikeskuksen yhteydenottoja varten kansallinen yhteyspiste, joka toimii ympäri vuorokauden kaikkina viikonpäivinä.

(6) Unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevista tavoitteista 8 päivänä helmikuuta 2023 annetussa komission suosituksessa ([3]) kehotetaan hätäavun koordinointikeskusta ja pelastuspalveluviranomaisia jäsenvaltioissa ja unionin mekanismiin osallistuvissa valtioissa parantamaan toimivaltuuksiensa puitteissa toiminnan jatkuvuuden suunnittelua koskevia valmiuksiaan. Siinä täsmennetään myös, että unionin mekanismilla olisi ”tuettava stressitestejä, joilla testataan pelastustoiminnan johtokeskusten toiminnan jatkuvuutta, ja tehtävä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa saatujen kokemusten ja suositusten perusteella tehtävissä jatkotoimissa”. Euroopan unionin katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden tavoitteista annetussa komission tiedonannossa ([4]) vahvistettiin tavoitteen 5 (”Toimintavarmuus – varmistetaan pelastuspalvelujärjestelmän lujuus”) lippulaivahankkeeksi ”stressitestit pelastustoiminnan johtokeskuksille eri puolilla Eurooppaa”.

([1]) EUVL L 347, 20.12.2013, s. 924, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/1313/oj.

([2]) Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2025/704, annettu 10 päivänä huhtikuuta 2025, unionin pelastuspalvelumekanismista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1313/2013/EU täytäntöönpanosäännöistä sekä komission täytäntöönpanopäätösten 2014/762/EU ja (EU) 2019/1310 kumoamisesta (EUVL L, 2025/704, 15.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/704/oj).

([3]) EUVL C 56, 15.2.2023, s. 1.

([4]) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, *Euroopan unionin katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden tavoitteet: yhteistoimintaa tulevissa katastrofeissa* (COM(2023) 61 final, 8.2.2023).

(7) Nämä toimet ovat yhdenmukaisia muiden häiriönsietokyvyn vahvistamiseen tähtäävien toimintakehysten kanssa, mukaan lukien Euroopan varautumisunionistrategia ([5]) ja kansallista häiriönsietokykyä koskevat Naton perusvaatimukset ([6]). Esimerkiksi varautumisunionistrategian toimessa 51 kehotetaan hyväksymään ”EU:n laajuisen hätäavun ja kriisikeskusten stressitestausta koskevat ohjeet”.

(8) Edellä kuvatun perusteella on tarpeen keskittyä unionin mekanismin kansallisten yhteyspisteiden toiminnan jatkuvuuteen ja parantaa niiden häiriönsietokykyä, jotta yhteyspisteet pysyvät toimintakykyisinä myös häiriötilanteissa. Tähän voidaan päästä vahvistamalla niiden jatkuvuussuunnitelmia ja käytäntöjä järjestelmällisen arvioinnin ja stressitestien avulla.

(9) Lisäksi kaikki avustusvalmiudet, jotka voidaan pyynnöstä asettaa käyttöön unionin mekanismin kautta, eivät välttämättä kuulu kansallisten yhteyspisteiden toimivaltaan. Unionin mekanismin toiminnan kannalta on välttämätöntä, että yhteydenpito näitä valmiuksia hallinnoivien tahojen kanssa varmistetaan myös häiriötilanteissa.

(10) Toiminnan jatkuvuuden varmistavat järjestelyt voivat jäädä helposti huomiotta, jos häiriöitä ei esiinny. Häiriöt eivät aina ole seurausta laajamittaisesta kriisistä tai hätätilanteesta, vaan niitä voi syntyä myös vähäisten vahinkojen, laiminlyöntien tai epäoptimaalisten olosuhteiden seurauksena. Jotta ennaltaehkäiseviä ja lieventäviä toimenpiteitä koskeva päätöksenteko perustuisi tietoon, toiminnan jatkuvuussuunnittelua varten tulisi määrittää kansallisten yhteyspisteiden keskeisiin toimintoihin vaikuttavien häiriöiden mahdolliset syyt ([7]). Lisäksi ympärivuorokautinen vuorotyö aiheuttaa henkilöstölle ainutlaatuisia psykososiaalisia ja hyvinvointiin liittyviä haasteita, kuten yövuoroista johtuvia terveysongelmia, työperäistä stressiä ja erossaoloa perheestä. Jos näitä haasteita ei ratkaista, ne voivat johtaa työuupumukseen, henkilöstön korkeaan vaihtuvuuteen ja mahdollisesti henkilöstövajeisiin.

(11) Toiminnan jatkuvuutta koskevien järjestelyjen tulisi toimia tehokkaasti häiriön luonteesta tai syystä riippumatta. Häiriöitä voivat aiheuttaa esimerkiksi luonnonuhat, onnettomuudet, tekniset viat, inhimilliset virheet, infrastruktuurin tai yleishyödyllisen palvelun käyttökatkokset, merkittävät henkilöstövajeet, tahallinen tai vihamielinen toiminta, kuten kyberpoikkeamat tai hybriditoiminta, tai muut tekijät.

(12) Varautumalla mahdollisiin häiriöihin kansalliset yhteyspisteet voivat parantaa kykyään ryhtyä nopeasti ja tehokkaasti vastatoimiin häiriöiden keston ja vaikutusten minimoimiseksi. Varautumisella varmistetaan, että toiminta voidaan käynnistää uudelleen hyväksyttävän ajan kuluessa. Samalla se vähentää kielteisiä seurauksia kansallisen yhteyspisteen toiminnasta riippuvaisille sidosryhmille ja ulkoisille toimijoille, mikä auttaa suojaamaan organisaation tehtävää ja mainetta.

(13) Kyberpoikkeamista johtuviin häiriöihin liittyy erityispiirteitä, joihin on kiinnitettävä erityistä huomiota: toisin kuin muut toiminnan jatkuvuutta uhkaavat häiriöt, nämä häiriöt voivat johtua tahallisesta toiminnasta, levitä yhteenliitettyjen järjestelmien välillä sekä vaarantaa paitsi tietojen ja viestintäkanavien käytettävyyden myös niiden eheyden ja luottamuksellisuuden.

(14) Säännölliset koulutukset, harjoitukset ja päivitykset ovat toiminnan jatkuvuutta koskevan ohjelman tehokkuuden kannalta olennaisia. Jatkuvuussuunnitelman täytäntöönpanon tiivis harjoittelu vahvistaa organisaation varautumista, koska harjoitukset auttavat yksilöimään puutteita ja tukevat työntekijöiden perehtymistä menettelyihin. Hyvin koulutettu henkilöstö, jolla on selkeä käsitys tehtävistään ja vastuistaan, kykenee toimimaan tehokkaammin häiriöiden sattuessa. Vastaavasti ottamalla sidosryhmät mukaan harjoituksiin varmistetaan, että myös ne ymmärtävät viestintäkäytännöt ja tietävät, mitä odottaa todellisissa häiriötilanteissa.

(15) Harjoitukset, stressitestit ja todelliset häiriötilanteet tuottavat arvokasta kokemusta. Jotta jatkuvuussuunnitelma pysyy ajantasaisena, sitä tulisi säännöllisesti päivittää ottamalla huomioon koulutuksesta, harjoituksista, stressitesteistä, todellisista häiriötilanteista ja teknologian kehityksestä saadut kokemukset.

([5]) Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Euroopan varautumisunionistrategiasta (JOIN(2025) 130 final, 26.3.2025).

([6]) Pohjois-Atlantin neuvoston Varsovassa 8.–9. heinäkuuta 2016 pidettyyn kokoukseen osallistuneiden valtion- ja hallitusten päämiesten antama häiriönsietokyvyn vahvistamista koskeva sitoumus.

([7]) Tällaisia syitä voivat olla muun muassa ohjelmistopäivitykset, ilmoittamattomat muutokset yritysten sähköpostiosoitteisiin, ilmoittamattomat yhteystietojen muutokset, jatkuva henkilöstövaje tai useiden kriittiseen henkilöstöön kuuluvien samanaikainen eläköityminen, jolloin korvaavia työntekijöitä ei voida palkata ennen kuin vanhat työntekijät siirtyvät eläkkeelle.

(16) Jos kansallinen yhteyspiste on osa yksikköä, joka kuuluu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2022/2555 ([8]) sovellettavien säännösten soveltamisalaan, stressitesteistä saadut kokemukset olisi otettava huomioon kyberturvallisuusriskien hallintatoimenpiteitä toteutettaessa, erityisesti toiminnan jatkuvuuden, varajärjestelyjen, palautumissuunnittelun ja kriisinhallinnan osalta.

(17) Kansallisen toimivaltaisen pelastuspalveluviranomaisen osalta toiminnan jatkuvuuden varmistaminen edellyttää kansallisen yhteyspisteen toimintaa pidemmälle meneviä toimia. Siksi tämä suositus voi toimia hyödyllisenä viitevälineenä myös kansallisten organisaatioiden ja pelastuspalvelujärjestelmien toiminnan jatkuvuuden kehittämisessä päätöksen N:o 1313/2013/EU johdanto-osan 7 kappaleen mukaisesti.

(18) Tämän suosituksen olisi oltava kattava, jotta siinä voidaan huomioida erot jäsenvaltioiden ja unionin mekanismiin osallistuvien valtioiden kansallisten yhteyspisteiden rakenteissa ja toiminnoissa. Suositusta tulisi soveltaa joustavasti, ja se tulisi mukauttaa kunkin kansallisen yhteyspisteen toimeksiantoon, toimintaympäristöön, olosuhteisiin ja toimintakehykseen, koska kullakin kansallisella yhteyspisteellä on omat erityispiirteensä. Yhteyspisteet toimivat lisäksi erilaisissa oikeudellisissa kehyksissä ja niillä on erilaisia haasteita, jotka saattavat edellyttää räätälöityjä toimintatapoja toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

(19) Tämä suositus perustuu komission vuonna 2025 perustaman, toiminnan ympärivuorokautista jatkuvuutta häiriötilanteissa käsittelevän komission asiantuntijaryhmän kuulemisten tuloksiin, ja se täydentää toiminnan jatkuvuuteen liittyviä vakiintuneita standardeja ja ohjeita ([9]),

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1. OSOITUS

Tämä suositus on osoitettu jäsenvaltioiden ja unionin mekanismiin osallistuvien valtioiden kansallisille toimivaltaisille viranomaisille.

Jäsenvaltiot voivat hyödyntää sitä myös muiden kansallisten kriisikeskusten ja unionin mekanismin valmiuksia hallinnoivien tahojen kehittämisessä.

2. MÄÄRITELMÄT

Tässä suosituksessa tarkoitetaan:

a) **'kansallisella toimivaltaisella viranomaisella'** jäsenvaltion tai unionin mekanismiin osallistuvan valtion ([10]) päätöksen N:o 1313/2013/EU 29 artiklan mukaisesti unionin mekanismia varten nimeämää viranomaista;

b) **'kansallisella yhteyspisteellä'** jäsenvaltiossa tai unionin mekanismiin osallistuvassa valtiossa sijaitsevaa hätäavun koordinointikeskuksen yhteyspistettä, joka toimii ympäri vuorokauden kaikkina viikonpäivinä ja joka on nimetty päätöksen N:o 1313/2013/EU 9 artiklan 7 kohdan ja täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2025/704 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

c) **'keskeisillä toiminnoilla'** kansallisen yhteyspisteen toimia, operaatioita ja palveluja, jotka ovat keskeisiä sen toimeksiannon ja tehtävän toteuttamisen kannalta ja joita ei voida keskeyttää tai joita on jatkettava lyhyessä, ennalta määritellyssä ajassa. Näissä ohjeissa toiminto luokitellaan keskeiseksi sen perusteella, kuinka kiireellisesti se on saatava jatkumaan häiriön jälkeen, ei pelkästään sen strategisen, operatiivisen tai institutionaalisen merkityksen perusteella. Näin ollen strategisesti, operatiivisesti tai institutionaalisesti merkityksellisiä toimintoja, jotka kestävät häiriöitä tai pitkittyneitä viivästyksiä ilman kohtuuttomia vaikutuksia, ei katsota keskeisiksi toiminnoiksi;

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta (NIS 2 -direktiivi) (EUVL L 333, 27.12.2022, s. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

([9]) Kansainväliset standardit, kuten ISO 22301:2019 (liiketoiminnan jatkuvuuden hallintajärjestelmät), Yhdysvaltain hätätilaviraston (FEMA) määräykset ja ohjeet ("Federal Continuity Directive 1" (2017), "Federal Continuity Directive 2" (2017), "Continuity Guidance Circular" (2018, päivitetty vuonna 2024) ja "Business Process Analysis and Business Impact Analysis User Guide" (2019)) sekä Business Continuity Instituten hyviä toimintatapoja koskevat ohjeet ("Good Practice Guidelines" (2018)).

([10]) Osallistuvien valtioiden osalta ks. päätöksen N:o 1313/2013/EU 28 artikla.

d) **’kriittisellä henkilöstöllä’** kansallisen yhteyspisteen työntekijöitä, jotka suorittavat tai tukevat keskeisiä toimintoja tai kuuluvat häiriön hallinnasta tai siihen reagoimisesta vastaavaan ryhmään tai joilla on nämä molemmat roolit;

e) **’pienilukuisella kriittisellä henkilöstöllä’** kriittistä henkilöstöä, jonka pieni määrä vaarantaa toiminnan jatkuvuuden, jos se on poissa tai estynyt työskentelemästä, koska siihen kuuluvilla on sertifioinnit, turvallisuusselvitykset, auktoriteetti, päätöksentekovastuu, pääsyoikeudet, tietämys, asiantuntemus ja/tai kielitaito, joita tarvitaan sellaisten erityistoimien suorittamiseen, joilla varmistetaan keskeisen toiminnon jatkuminen;

f) **’henkilöstöön liittyvällä pullonkaulalla’** tilannetta, jossa keskeisen toiminnon jatkuminen riippuu siitä, onko käytettävissä yksi tai useampi pienilukuisen kriittisen henkilöstön jäsen;

g) **’toiminnan jatkuvuudella’** kansallisen yhteyspisteen kykyä pitää käynnissä keskeiset toimintonsa – toimet, operaatiot ja palvelut – kun niiden kannalta välttämättömät resurssit ovat poissa käytöstä, vahingoittuneet tai käyttökelvottomat tai kun resurssien saatavuus on keskeytynyt. Tällaisia resursseja ovat esimerkiksi kriittinen henkilöstö, saapuvat tiedot, palvelut, tuotteet, tarvikkeet, budjettivarat, laitteet, tieto- ja viestintäjärjestelmät ja toimitilat/sijainti;

h) **’jatkuvuussuunnitelmalla’** tai **’suunnitelmalla’** joko yksittäistä asiakirjaa tai menettelykokonaisuutta, jossa käsitellään kansallisen yhteyspisteen toiminnan jatkuvuutta;

i) **’häiriöllä’** tapahtumaa tai olosuhdetta, joka estää tai merkittävästi viivästyttää kansallisen yhteyspisteen keskeisen toiminnon hoitamista;

j) **’palauttamisella’** kansallisen yhteyspisteen operatiivisten valmiuksien, tilojen, järjestelmien ja resurssien palauttamista toimintaan häiriön jälkeen.

3. KANSALLISTEN YHTEYSPISTEIDEN TOIMINNAN JATKUVUUTTA KOSKEVAT SUOSITUKSET

3.1 Keskeiset suositukset

1. Kansallisten yhteyspisteiden olisi laadittava johdonmukainen ja kattava jatkuvuussuunnitelma tai dokumentoitu menettelykokonaisuus, joka kattaa kaikki toiminnan jatkuvuuden osa-alueet. Kohdassa 3.2 annetaan jatkuvuussuunnitelmaa koskevia lisäsuosituksia.

2. Jatkuvuussuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kansallinen yhteyspiste pystyy hoitamaan keskeiset toimintonsa myös häiriöistä johtuvissa heikentyneissä olosuhteissa. Näin ollen jatkuvuussuunnittelun lähtökohtana on oletus, että häiriöitä tapahtuu ja että tavanomaisia toimintaolosuhteita ei välttämättä saada palautettua välittömästi tai joissakin tapauksissa lainkaan. Kansallisen yhteyspisteen olisi kyettävä pitämään keskeiset toimintonsa käynnissä myös heikentyneissä olosuhteissa vaihtoehtoisten menettelyjen, tilojen ja viestintäkanavien ja suppeampien resurssien avulla, kunnes täysi toimintakyky on palautettu.

3. Häiriötilanteissa resurssit tulisi kohdentaa ensisijaisesti kansallisen yhteyspisteen keskeisten toimintojen ylläpitämiseen. Tämä voi tarkoittaa, että muita kuin keskeisiä toimintoja ei välttämättä voida pitää toiminnassa.

4. Toiminnan jatkuvuutta koskevilla järjestelyillä tulisi myös varmistaa, että kansallisen yhteyspisteen tilannetietoisuuden ja päätöksenteon edellyttämien operatiivisten tietojen kerääminen, analysointi, validointi ja jakelu jatkuvat keskeytyksettä häiriön keston ajan.

5. Koulutettu henkilöstö on tärkein resurssi toiminnan jatkuvuuden varmistamisessa. Vaikka jatkuvuussuunnitelma ja siihen liittyvät järjestelyt ja varatoimenpiteet tukevat jatkuvuutta, toiminnan jatkuminen riippuu viime kädessä siitä, kykeneekö henkilöstö tekemään päätöksiä ja soveltamaan näitä toimenpiteitä paineen alaisena.

6. Jatkuvuussuunnittelun olisi perustuttava perusteelliseen ymmärrykseen kansallisen yhteyspisteen organisaation hallinnollisista ja operatiivisista järjestelyistä. Tätä ymmärrystä tulisi edistää lisäämällä ja helpottamalla eri yksikköjen välistä yhteistyötä.

7. Kansallisen yhteyspisteen olisi kartoitettava häiriötekijät, jotka voivat uhata sen toimintaa. Arvioinnissa tulisi tarkastella, miten nämä tekijät voivat häiritä yhteyspisteen toimintaa, ja sen perusteella laatia toimintasuunnitelma keskeisten toimintojen jatkuvuuden varmistamiseksi.

8. Toiminnan jatkuvuutta uhkaavia tekijöitä arvioitaessa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota aikasidonnaisiin prosesseihin sekä pullonkauloihin, mukaan lukien seuraavat:

   a) käytettävissä on vain yksi tietolähde tai tiedot ovat vain pienen ihmisryhmän tiedossa (kuten esimerkiksi turvaluokitellut tiedot);

   b) keskeiset toiminnot ovat riippuvaisia yksittäisistä laitteista tai palveluntarjoajista;

   c) käytettävissä on vain yksi viestintäkanava, yhteyshenkilö tai päätöksentekijä;

   d) pienilukuisen kriittisen henkilöstön käytettävyys.

9. Henkilöstöön, tiloihin, viestintään, tieto- ja viestintäjärjestelmiin, logistiikkaan ja päätöksentekoon liittyvät pullonkaulat olisi yksilöitävä ja poistettava. Jos pullonkauloja ei voida välttää, niiden varalta tulisi kehittää ja testata asianmukaisia ennaltaehkäiseviä ja lieventäviä toimenpiteitä, kuten kohdassa 3.9 ehdotettuja toimenpiteitä.

10. Jokaisesta häiriöstä, harjoituksesta ja stressitestistä olisi otettava oppia. Saadun kokemuksen tulisi ajan mittaan johtaa toiminnan jatkuvuutta koskevien järjestelyjen parannuksiin ja häiriönsietokyvyn vahvistumiseen.

11. Unionin mekanismiin kuuluvien kansallisten yhteyspisteiden toiminnan jatkuvuuden suunnittelussa ja stressitestauksessa voidaan hyödyntää seuraavaa luetteloa häiriöluokista. Luettelo ei ole tyhjentävä, ja luokkia kuvataan tarkemmin liitteessä I:

   a) tilojen käytön estyminen;

   b) sähkönjakelun häiriöt;

   c) tieto- ja viestintäjärjestelmien toimintahäiriöt tai viat;

   d) henkilöstön laajamittainen poissaolo tai pienilukuisen kriittisen henkilöstön poissaolo.

12. Kansallisen yhteyspisteen olisi varmistettava, että se kykenee jatkamaan toimintaansa myös yhden tai useamman 11 kohdassa luetellun toiminnan jatkuvuutta uhkaavan tapahtuman sattuessa.

3.2 **Kansallisen yhteyspisteen jatkuvuussuunnitelma**

13. Kunkin kansallisen yhteyspisteen olisi laadittava johdonmukainen ja kattava kirjallinen jatkuvuussuunnitelma tai vastaava dokumentoitu menettelykokonaisuus. Sen olisi katettava kaikki toiminnan jatkuvuuden osa-alueet, ja siinä tulisi esittää järjestelmällinen toimintamalli häiriöihin reagoimiseksi sekä lieventävät toimenpiteet ja ennalta sovitut välittömät toimet.

14. Jatkuvuussuunnitelmassa tulisi esittää vaihtoehtoiset järjestelyt kaikille keskeisille prosesseille, erityisesti aikasidonnaisille prosesseille, jotta niiden jatkuminen voidaan varmistaa, jos ensisijaiset resurssit pettävät. Vaihtoehtoisten ja varajärjestelyjen olisi oltava täysin riippumattomia. Niiden ei tulisi perustua samoihin resursseihin, kuten samoihin rakennuksiin, tehonlähteisiin, tietoliikenneyhteyksiin, tieto- ja viestintäteknisiin alustoihin tai palveluntarjoajiin. Ne eivät myöskään saisi luoda uusia riippuvuussuhteita, jotka saattaisivat aiheuttaa lisähäiriöitä.

15. Jatkuvuussuunnitelman täytäntöönpanoa olisi harjoiteltava säännöllisesti realistisissa olosuhteissa. Suunnitelmia, joita ei ole validoitu koulutusten, harjoitusten tai stressitestien avulla, ei tulisi pitää toteutuskelpoisina. Jatkuvuusohjelmaan tulisi sisältyä säännöllistä pakollista koulutusta kriittiselle henkilöstölle, suunnitelman aktivointiin liittyviä säännöllisiä testejä ja harjoituksia sekä menettelyt suunnitelman järjestelmälliseksi tarkistamiseksi ja päivittämiseksi. Näin voidaan varmistaa, että kaikki asianomaiset työntekijät ja sidosryhmät ovat tietoisia päivityksistä ja saaneet niistä koulutusta.

16. Organisaation rakenteesta riippuen kansallisen yhteyspisteen tulisi ottaa jatkuvuussuunnitteluun mukaan työntekijöitä, jotka eivät suoraan osallistu keskeisiin toimintoihin mutta joilla on asiantuntemusta tai tietoa, joka auttaa saamaan kokonaiskäsityksen organisaation toiminnoista.

17. Kansallisen yhteyspisteen tulisi harkita jatkuvuussuunnitelman koordinointitoiminnon perustamista organisaatioonsa. Yhteyspisteen koosta ja rakenteesta riippuen jatkuvuussuunnitelman koordinoinnista voi vastata yksittäinen koordinaattori tai asiaankuuluvien toiminta-alueiden edustajista koostuva erityinen tiimi. Koordinointi voidaan hoitaa myös muilla, kansalliseen tilanteeseen mukautetuilla järjestelyillä. Jos tehtävää varten perustetaan tiimi, sen jäsenillä olisi oltava asiantuntemusta suunnitelman täytäntöönpanon kannalta merkityksellisiltä toiminta-alueilta, esimerkiksi tieto- ja viestintäjärjestelmistä, vaihtoehtoisista tiloista, henkilöresursseista tai logistiikasta. Jatkuvuussuunnitelman koordinointitoiminnon vastuulla tulisi olla varmistaa jatkuvuussuunnitelman johdonmukainen täytäntöönpano, suunnitelman säännöllinen tarkistaminen ja päivittäminen sekä suunnitelman perustana olevien resurssien ja järjestelyjen varmistaminen.

3.3 **Keskeisten toimintojen yksilöiminen**

18. Kansallisen yhteyspisteen olisi yksilöitävä keskeiset toimintonsa, laadittava niistä luettelo ja pidettävä se ajan tasalla. Unionin mekanismiin liittyvien toimintojen – kuten avunpyyntöjen hallinnoinnin ja unionin mekanismin avustusvalmiuksien tarjoamisen ja käyttöönoton – lisäksi kansallisen yhteyspisteen voi olla tarpeen varmistaa myös organisaationsa muiden keskeisten toimintojen jatkuvuus. Tällaisia toimintoja voivat olla koordinointi kansallisten tai alueellisten viranomaisten kanssa, yhteydenpito muihin kansainvälisiin järjestöihin, julkisten varoitusten antaminen ja ylemmän tason päätöksenteon tukeminen.

Kansallisen yhteyspisteen olisi vahvistettava kullekin keskeiselle toiminnolle operatiiviset suorituskykytavoitteet. Niissä olisi määriteltävä, kuinka paljon palvelut saavat enintään heiketä häiriötilanteessa. Tavoitteisiin olisi tarvittaessa kirjattava suurin sallittu keskeytymisaika, palautusaikatavoitteet, hyväksyttävä hävinneiden operatiivisten tietojen määrä, henkilöstön vähimmäismäärä, viestintäkanavien käytettävyys ja päätöksentekovalmiudet. Tavoitteiden tulisi ohjata jatkuvuussuunnittelua ja muodostaa perusta stressitestien tulosten arvioinnille. Liitteessä II on esimerkkejä operatiivisista suorituskykytavoitteista.

19. Keskeiset toiminnot tulisi luokitella niiden tärkeyden tai niiden jatkumisen kiireellisyyden mukaan.

3.4 **Toimintaprosessien analysointi ja vararesurssit**

20. Kansallisen yhteyspisteen tulisi analysoida toimintaprosessejaan keskeisten prosessien luettelon pohjalta ja kehittää vararatkaisuja keskeisten toimintojensa jatkuvuuden varmistamiseksi. Toimintaprosessien analyysin tarkoituksena on muodostaa kattava käsitys eri toiminnoista määrittämällä kunkin toiminnon osalta seuraavat seikat:

a) toiminnon muodostavat tehtävät;

b) tehtävien ajoitus ja järjestys, mukaan lukien kesto ja aikasidonnaiset vaiheet;

c) tehtävien suorittajat, mukaan lukien kunkin työntekijän profiili, asiantuntemus ja koulutus;

d) tiedonkulku, mukaan lukien se, miten tiedot, pyynnöt ja tuotokset liikkuvat toimijoiden ja järjestelmien välillä;

e) prosessien validoijat tai hyväksyjät;

f) käytetyt resurssit sekä välttämättömät ulkoisten toimijoiden panokset, kuten tiedot, tietoaineistot, palvelut, tuotteet, tarvikkeet, budjettivarat, laitteet, tieto- ja viestintäjärjestelmät ja toimitilat/sijainti. Tällaisia ulkoisia toimijoita ovat esimerkiksi yksityiset energiantoimittajat tai turvallisuuspalveluja tarjoavat yritykset. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää tietojen turvaluokitukseen sekä tietoturvallisuuden hallinnassa käytettyihin tiloihin ja laitteisiin;

g) toiminnan tuotokset, mukaan lukien tiedot, yksittäiset tuotteet tai palvelut tai koordinointi-, validointi- tai hyväksymistoimet;

h) tuotoksia vastaanottavat ulkoiset organisaatiot tai sidosryhmät;

i) toiminnan kannalta keskeiset riippuvuudet ja keskinäiset riippuvuussuhteet, mukaan lukien suhteet ja sopimukset ulkopuolisten toimijoiden kanssa, mukaan lukien muiden jäsenvaltioiden ja unionin mekanismiin osallistuvien valtioiden viranomaiset, pelastuspalvelukumppanit sekä keskeiset infrastruktuurin ylläpitäjät, palveluntarjoajat ja tavaratoimittajat; myös odotetut panokset ja tuotokset tulisi yksilöidä;

j) käytettävissä olevat vararesurssit ja vaihtoehtoiset järjestelyt.

21. Kansalliset yhteyspisteet voivat hyödyntää liitteessä III olevaa taulukkoa toimintaprosessiensa analyysia tehdessään.

3.5 **Vaihtoehtoisia tiloja ja laitteita koskevat suositellut käytännöt**

22. Kansallisen yhteyspisteen tulisi varmistaa kykynsä jatkaa toimintaansa myös silloin, kun sen tilojen käyttö on tilapäisesti estynyt tai tilat ovat käyttökelvottomat. Tämä käsittää myös keskeisten laitteiden saatavuuden varmistamisen.

23. Ensisijaisten ja vaihtoehtoisten tilojen sekä tilapäisratkaisujen tulisi olla turvallisia, ja niillä olisi oltava asianmukainen turvaluokitustaso. Tämän tason tulisi olla oikeassa suhteessa kriisin luonteeseen ja käsiteltävien tietojen arkaluonteisuuteen tai turvaluokitukseen.

3.6 **Sähkönjakelua koskevat suositellut käytännöt**

24. Kansallisen yhteyspisteen tulisi varmistaa toimintakykynsä myös paikallisen tai laajamittaisen sähkökatkon sattuessa.

25. Ensisijaisissa ja vaihtoehtoisissa tiloissa, myös tilapäisissä tiloissa, tulisi olla käytössä häiriönsietokykyiset sähkönjakelujärjestelyt ja varajärjestelmät, jotta kansallinen yhteyspiste voi jatkaa toimintaansa ja hoitaa keskeisiä toimintojaan myös pitkien sähkökatkojen aikana.

26. Asianmukaisissa tapauksissa kansallisia yhteyspisteitä koskevat toimenpiteet olisi toteutettava tavalla, joka on yhdenmukainen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/941 ([11]) nojalla laadittujen sähköalan kansallisten riskeihinvarautumissuunnitelmien ja kaasun toimitusvarmuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1938 ([12]) nojalla laadittujen kansallisten ennaltaehkäisysuunnitelmien ja hätäsuunnitelmien sekä voimassa olevien kansallisten kriisinhallintajärjestelyjen kanssa.

3.7 **Tieto- ja viestintäjärjestelmiä koskevat suositellut käytännöt**

27. Kansallisen yhteyspisteen olisi varmistettava, että sen keskeisiä toimintoja tukevat tieto- ja viestintäjärjestelmät ovat luotettavia ja häiriönsietokykyisiä. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää seuraaviin seikkoihin:

a) jatkuva pääsy tietokantoihin, asiakirjoihin ja sähköposteihin, myös päivitettyihin yhteystietoluetteloihin, yhteydenpidon jatkuminen hätäavun koordinointikeskuksen sekä jäsenvaltioiden ja unionin mekanismiin osallistuvien valtioiden kanssa sekä tietojen keräämiseen ja seurantaan ja toteutettujen toimien kirjaamiseen tarkoitettujen käsittely- ja hallintajärjestelmien toiminnan jatkuminen;

b) teknologian integrointi siten, että keskeiset järjestelmät ovat yhteentoimivia etäkäyttöympäristöjen ja vaihtoehtoisten toimitilojen kanssa; tähän kuuluvat valmiudet muodostaa yhteys yhteiseen hätäviestintä- ja -tietojärjestelmään (CECIS) sekä käsitellä turvaluokiteltuja tietoja etäyhteydellä näistä toimitiloista käsin. Järjestelyjen toimivuus tulisi varmistaa asianmukaisilla testeillä;

c) tietojen ja viestintäkanavien turvallisuus, mukaan lukien mahdollisuus muodostaa salattuja yhteyksiä ja vaihtaa turvaluokiteltuja viestejä sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla;

d) tiedot kaikista kansallisen yhteyspisteen laitteiden ja ohjelmistojen ulkopuolisista toimittajista.

([11]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj).

([12]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1938, annettu 25 päivänä lokakuuta 2017, toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetuksen (EU) N:o 994/2010 kumoamisesta (EUVL L 280, 28.10.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj).

28. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä kyberhäiriöihin, jotka muodostavat erillisen tieto- ja viestintäteknisten häiriöiden kategorian. Kansallisen yhteyspisteen tulisi harkita yhteisiä koordinointikäytäntöjä kansallisen kyberturvallisuusviranomaisen kanssa osana laajempia toiminnan jatkuvuutta koskevia järjestelyjään. Tällaisissa käytännöissä tulisi käsitellä ennakkovaroituskanavia, vahvistaa yhteiset poikkeamiin reagoimista koskevat protokollat ja selkeyttää rooleja kansalliseen yhteyspisteeseen vaikuttavien kyberpoikkeamien aikana.

3.8 **Henkilöresursseja koskevat suositellut käytännöt**

29. Kansallisen yhteyspisteen olisi varmistettava, että sillä on riittävästi henkilöstöä toiminnan jatkamiseksi myös tilanteissa, joissa henkilöstön saatavuus on heikentynyt, ja että sen henkilöstöllä on tarvittavat profiilit ja taidot.

30. Kansallisen yhteyspisteen tulisi:

a) varmistaa, että käytettävissä on henkilöstöä, jolla on asianmukaista osaamista ja kokemusta esimerkiksi kriisinhallinnasta sekä tarvittaessa turvaluokiteltujen tietojen käsittelyyn vaadittava turvallisuusselvitys. Kansallisen yhteyspisteen tulisi kehittää ja ottaa käyttöön mekanismeja ammatillisen pätevyyden todentamiseksi sekä tarjota kattavia perehdytys- ja täydennyskoulutusohjelmia henkilöstön osaamisen ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. Näin varmistetaan, että henkilöstö kykenee reagoimaan tehokkaasti tilanteissa, joissa unionin mekanismi aktivoidaan. Koulutuksen olisi katettava myös inhimillisistä virheistä tai vihamielisestä toiminnasta johtuvien häiriöiden ehkäisy, mukaan lukien keskeiset kyberturvallisuus- ja tietoturvauhkat, kuten käyttäjän manipulointiin liittyvät riskit;

b) järjestää säännöllistä koulutusta, jotta henkilöstö pysyy ajan tasalla toiminnan jatkuvuutta koskevista järjestelyistä sekä laitteiden ja tieto- ja viestintäjärjestelmien käyttämisestä ensisijaisissa ja vaihtoehtoisissa toimitiloissa. Kansallisen yhteyspisteen tulisi selvittää myös tarvetta tarjota henkilöstölle lisäkoulutusta pitkäkestoisten katastrofien ja kriisien hallinnasta ja unionin mekanismin operaatioista;

c) laatia suunnitelmia, joilla varmistetaan henkilöstön vuorottelu pitkäkestoisten hätätilanteiden aikana sekä joustovara erityistilanteissa. Kansallisen yhteyspisteen tulisi perustaa työryhmiä, joilla on selkeät tehtävät ja jatkuvuussuunnitelmat, jotta kriisitilanteiden koordinointia voidaan parantaa;

d) vahvistaa kuljetusjärjestelyt sen varmistamiseksi, että kriittinen henkilöstö pääsee paikkaan, jossa sen on suoritettava tehtävänsä; tämä paikka voi tapauksen mukaan sijaita ensisijaisissa tiloissa, vaihtoehtoisessa toimitilassa tai liikkuvassa yksikössä;

e) ottaa käyttöön asianmukaiset suojatoimet henkilöstön terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi;

f) laatia henkilöstön hyvinvointisuunnitelma, joka kattaa ruoan, veden, majoituksen, pääsyn kansallisen yhteyspisteen tiloihin sekä psykologisen tuen, jotta henkilöstö pystyy selviytymään stressistä ja väsymyksestä. Suunnitelmassa tulisi varautua pitkäkestoisiin operaatioihin ahtaissa tiloissa ja ottaa myös huomioon kriittiseen henkilöstöön kuuluvien yksilölliset tai henkilökohtaiset olosuhteet, tarvittaessa myös perheeseen liittyvät tarpeet;

g) laatia tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa koskevat käytännöt sen varmistamiseksi, että jatkuvuussuunnitelma suojaa henkilötietoja häiriöiden aikana ja niiden jälkeen.

31. Keskeisiä toimintoja olisi tuettava asianmukaisilla toiminnan jatkuvuutta koskevilla järjestelyillä, jäsennellyllä ja järjestelmällisellä ristiinkoulutuksella ja säännöllisillä harjoituksilla, jotta toimintoja voi suorittaa useampi koulutettu henkilöstön jäsen. Näin voidaan välttää henkilöstöön liittyvät pullonkaulat. Yksikään keskeinen toiminto ei saisi riippua yhden yksittäisen työntekijän saatavuudesta.

3.9 **Ennaltaehkäisevät ja lieventävät toimenpiteet häiriöluokittain**

32. Seuraavassa jaksossa esitetään ohjeellinen luettelo suositelluista ennaltaehkäisevistä ja lieventävistä toimenpiteistä kunkin häiriöluokan osalta. Vaikka näitä toimenpiteitä on mahdollista toteuttaa rinnakkain, kunkin jäsenvaltion tulisi valita niistä sopivimmat ja tehokkaimmat vaihtoehdot ottaen huomioon maan kansallisen yhteyspisteen toimeksianto, toimintaympäristö, olosuhteet, valmiudet, operatiivisen ja oikeudellisen kehyksen rakenne sekä yhteyspisteen keskeisiin toimintoihin mahdollisesti vaikuttavat häiriötekijät. Tarkoituksena ei ole, että kaikkia toimenpiteitä sovellettaisiin samanaikaisesti, koska joissakin olosuhteissa tietyn toimenpiteen toteuttaminen voi olla ristiriidassa toisen toimenpiteen soveltamisen kanssa tai voi vaatia kohtuuttomia investointeja.

33. Suositellut ennaltaehkäisevät ja lieventävät toimenpiteet tilojen käytön estymisen varalta:

a) kansallisen yhteyspisteen jakaminen kahteen tai useampaan maantieteellisesti erilliseen keskukseen, jotka toimivat rinnakkain ja tarjoavat toisilleen keskinäistä tukea varajärjestelyjen osalta ja ylikuormitustilanteissa;

b) siirtyminen kansallisen yhteyspisteen hallinnoimiin vaihtoehtoisiin tiloihin;

c) etukäteen järjestetty kriittisen henkilöstön kuljetus vaihtoehtoisiin tiloihin (myös epäsuotuisissa sääolosuhteissa);

d) etätyö (mahdollistaa joustavuuden sellaisissa tehtävissä, joita on mahdollista hoitaa kansallisen yhteyspisteen fyysisen sijaintipaikan ulkopuolella).

e) liikkuvat komentokeskukset kriittisen henkilöstön tilapäiseen käyttöön;

f) hallinnollisten järjestelyjen aktivointi muiden viranomaisten tilojen käyttämiseksi;

g) hajauttaminen.

34. Suositellut ennaltaehkäisevät ja lieventävät toimenpiteet sähkönjakelun häiriöiden varalta:

a) generaattoreiden ja keskeytymättömän tehonsyötön (UPS) järjestelmien käyttöönotto;

b) polttoainetoimitusten prioriteettijärjestelyt ja -sopimukset toimittajien kanssa;

c) energiaomavaraisuus ja vaihtoehtoiset energianlähteet keskeisten toimintojen varmistamiseksi;

d) käytettävissä olevan tehon maksimointi;

e) siirtyminen kansallisen yhteyspisteen hallinnoimiin vaihtoehtoisiin tiloihin, joissa sähkönjakelu on taattu;

f) etätyö sellaisesta rakennuksesta käsin, jossa sähkönjakelu on taattu;

g) liikkuvat komentokeskukset, jotka ovat sähkön suhteen omavaraisia;

h) hallinnollisten järjestelyjen aktivointi muiden viranomaisten sellaisten tilojen käyttämiseksi, joissa sähkönjakelu on taattu;

i) hajauttaminen.

35. Suositellut ennaltaehkäisevät ja lieventävät toimenpiteet tieto- ja viestintäjärjestelmien toimintahäiriöiden tai vikojen varalta:

a) varajärjestelmät;

b) tietojen säännöllinen ja tietoturvallinen varmuuskopiointi, myös tilojen ja verkon ulkopuolisiin sijainteihin;

c) vaihtoehtoiset tieto- ja viestintäjärjestelmät, alustat ja viestintäkanavat;

d) tieto- ja viestintäteknistä hätätukea antavat tiimit tai päivystävät teknisen avun yksiköt;

e) kansallisen kyberturvallisuusviranomaisen kanssa koordinoidut kyberpoikkeamien hallintamenettelyt;

f) verkon ulkopuolelle tallennetut kopiot tärkeistä yhteystietoluetteloista, keskeisistä menettelyistä ja operatiivisista asiakirjoista;

g) liikkuvat komentokeskukset, joista on pääsy ensisijaisiin tieto- ja viestintäjärjestelmiin ja niiden varajärjestelmiin;

h) siirtyminen kansallisen yhteyspisteen hallinnoimiin vaihtoehtoisiin tiloihin, joista on pääsy ensisijaisiin tieto- ja viestintäjärjestelmiin ja niiden varajärjestelmiin;

i) hallinnollisten järjestelyjen aktivointi muiden viranomaisten sellaisten tilojen käyttämiseksi, joista on pääsy tieto- ja viestintäjärjestelmiin.

36. Suositellut ennaltaehkäisevät ja lieventävät toimenpiteet henkilöstön laajamittaisten poissaolojen ja pienilukuisen kriittisen henkilöstön poissaolojen varalta:

a) ylitöiden hallinta (lyhytaikainen ratkaisu);

b) tehtävien jakaminen uudelleen käytettävissä olevan henkilöstön kesken;

c) etukäteen määritetty koulutetusta henkilöstöstä koostuva sisäinen reservi, joka on käytettävissä lyhyellä varoitusajalla;

d) rekrytointitarpeiden priorisointi;

e) panostaminen kriittisen henkilöstön pysyvyyteen;

f) kriittisen henkilöstön perheiden tukeminen;

g) henkilöstöön liittyvien pullonkaulojen ehkäiseminen siirtämällä valtuuksia ja edistämällä jaettua johtajuutta.

37. Liitteessä IV annetaan teknisiä ohjeita kunkin edellä luetellun toimenpiteen toteuttamiseen.

3.10 **Toiminnan jatkuvuus unionin mekanismin aktivointilanteissa**

38. Unionin mekanismin toiminnan tehostamiseksi ja jatkuvuuden varmistamiseksi suositellaan seuraavia toimia:

a) Jos maalla on pääsy uuden sukupolven Euroopan laajuisiin julkishallinnon telematiikkapalveluihin (TESTA) tai TESTA-EIRIS-verkkoon (TESTAn seuraaja), kyseisen maan tulisi nimetä kansallinen TESTA-koordinaattori. Lisäksi tulisi varmistaa, että maan CECIS-yhteyspisteellä on maan kansallisen TESTA-koordinaattorin yhteystiedot ja että nämä tiedot ovat ajan tasalla. Maan tulisi myös varmistaa, että CECIS-yhteyspiste tuntee jatkuvuussuunnitelman siltä osin kuin se koskee paikallista tai kansallista pääsyä TESTA-yhdyskäytävään.

b) Käyttöön tulisi ottaa menettelyt, joilla erotetaan toisistaan unionin mekanismin kautta tehtäviin avunpyyntöihin vaikuttavat TESTA-yhteyksien häiriöt ja CECIS-alustan häiriöt. Menettelyjen tulisi myös mahdollistaa avunpyyntöjen esittäminen silloin, kun TESTA-yhteydet katkeavat kansallisen yhteyspisteen sijaintimaassa.

c) Tarvittaessa tulisi selvittää mahdollisia järjestelyjä keskinäisen operatiivisen tuen antamiseksi muiden kansallisten viranomaisten kesken sen varmistamiseksi, että kansallinen yhteyspiste voi jatkaa keskeisten toimintojensa hoitamista, jos häiriö heikentää merkittävästi yhteyspisteen toimintavalmiuksia. Tällaisiin järjestelyihin olisi otettava mukaan erityisesti viranomaiset, joilla on pääsy TESTA-verkkoon, jotta kansallinen yhteyspiste voi käyttää CECIS-järjestelmää myös vaihtoehtoisista tiloista käsin.

d) Tarvittaessa tulisi tutkia mahdollisuutta ottaa käyttöön myös kahdenvälisiä hallinnollisia järjestelyjä keskinäisen operatiivisen tuen antamiseksi naapurustossa sijaitsevien jäsenvaltioiden tai unionin mekanismiin osallistuvien valtioiden kanssa tilanteissa, joissa häiriö heikentää merkittävästi kansallisen yhteyspisteen toimintavalmiuksia ja b alakohdassa tarkoitetut järjestelyt eivät ole mahdollisia. Tällaisilla järjestelyillä tulisi mahdollistaa se, että kansallinen yhteyspiste voi käyttää kyseisten maiden tiloja päästäkseen TESTA-verkkoon.

e) Uusille työntekijöille tulisi järjestää koulutusta CECIS-järjestelmästä. Lisäksi henkilöstölle olisi järjestettävä säännöllisiä harjoituksia.

f) Jatkuvuussuunnitelmaan tulisi sisällyttää kansalliseen pelastuspalvelurakenteeseen perustuvia järjestelyjä, joilla varmistetaan saumaton yhteydenpito kansallisen yhteyspisteen ja muiden viranomaisten, joilla on valtuudet tarvittaessa pyytää unionin mekanismin aktivointia, välillä.

g) Jatkuvuussuunnitelmassa olisi otettava huomioon myös kansalliset sidosryhmät, jotka omistavat ja hallinnoivat sellaisia unionin mekanismin resursseja, jotka eivät kuulu kansallisen yhteyspisteen toimivaltaan mutta jotka voivat olla pyynnöstä käytettävissä avustustoimiin unionin mekanismin välityksellä.

39. Jatkuvuussuunnitelma olisi yhdenmukaistettava isäntävaltion tukea koskevista EU:n ohjeista 29 päivänä marraskuuta 2024 annetun komission suosituksen ([13]) kanssa erityisesti siltä osin kuin on kyse kansallisen yhteyspisteen toteuttamista unionin mekanismin aktivoinneista ja sen roolista isäntävaltion tuen ([14]) antamisessa.

([13]) C(2024) 8339.

([14]) Päätöksen N:o 1313/2013/EU 4 artiklan 9 alakohdassa määritellään isäntävaltion tuki apua vastaanottavan tai lähettävän maan taikka komission valmius- ja avustusvaiheessa toteuttamiksi toimiksi ennakoitavien esteiden poistamiseksi unionin mekanismin välityksellä tarjottavalta kansainväliseltä avulta. Tähän sisältyy jäsenvaltioiden antama tuki, jolla helpotetaan avun kuljettamista niiden alueiden kautta.

3.11 **Jatkuvuussuunnitelman aktivointi**

40. Häiriön luonteesta ja laajuudesta riippuen kansallisen yhteyspisteen jatkuvuussuunnitelmassa olisi määritettävä eri aktivointitasot, mukaan lukien osittainen aktivointi, jossa kansallinen yhteyspiste jatkaa toimintaansa ensisijaisissa tiloissaan mukautettujen menettelyjen mukaisesti, sekä täysimittainen aktivointi, joka edellyttää siirtymistä vaihtoehtoisiin tiloihin tai muihin vaihtoehtoisiin järjestelyihin.

41. Aktivointikriteerit, aktivointitasot ja aktivoinnin käynnistävät tapahtumat sekä aktivointipäätöksestä vastaava taho olisi määriteltävä kansallisella tasolla kunkin kansallisen yhteyspisteen rakenteen ja toimintakehyksen mukaisesti. Liitteessä V on havainnollistava kaavio aktivointiprosessista.

42. Aktivointimenettelyjen tulisi mahdollistaa jatkuvuusjärjestelyjen ripeä aktivointi sekä todellisten että ennakoitujen häiriöiden varalta, mukaan lukien tapahtumat, jotka sattuvat normaalin työajan ulkopuolella, ja tapahtumat, joista on annettu ennakkovaroitus.

43. Jos häiriö uhkaa kansallisen yhteyspisteen toiminnan jatkuvuutta ja johtaa jatkuvuussuunnitelman aktivointiin, kansallisen yhteyspisteen tulisi harkita ilmoituksen tekemistä hätäavun koordinointikeskukselle.

3.12 **Koulutus, harjoitukset ja säännölliset testit**

44. Jatkuvuussuunnitelman täytäntöönpanosta tulisi järjestää säännöllisiä koulutuksia, harjoituksia ja testejä. Lisäksi suositellaan säännöllisiä tiedotustilaisuuksia sekä jatkuvuussuunnitelmiin liittyviä koulutuksia ja harjoituksia. Myös muussa säännöllisessä koulutuksessa, kuten uusien työntekijöiden perehdytyksessä, tulisi käsitellä jatkuvuussuunnitelman olennaisia osia. Säännöllisiin tiedotustilaisuuksiin ja harjoituksiin voitaisiin harkinnan perusteella kutsua mukaan myös ulkoisia sidosryhmiä, joihin kansallisen yhteyspisteen toimintahäiriöt voisivat vaikuttaa.

45. Jatkuvuussuunnitelman toimivuus tulisi testata vähintään kerran vuodessa. Myös tiheämpää testausta olisi harkittava, jos se on perusteltua kansallisen yhteyspisteen rakenteen, toimintaympäristön tai riskiprofiilin vuoksi.

3.13 **Palauttaminen**

46. Kun häiriön kielteisiä vaikutuksia on onnistuttu lieventämään, kansallisen yhteyspisteen tulisi käsitellä normaaliin toimintaan palaamista jatkuvuusprosessin erillisenä vaiheena. Palauttamisvaiheessa kansallinen yhteyspiste siirtyy toiminnan jatkuvuutta koskevista järjestelyistä takaisin normaaliin toimintaan muun muassa jatkamalla sellaisia tärkeitä (muttei keskeisiä) toimintoja, jotka on voitu tilapäisesti keskeyttää.

47. Jatkuvuussuunnitelmassa tulisi määritellä palauttamisen edellytykset, nimetä palauttamisen hyväksymisestä vastaava taho ja täsmentää toimenpiteet, joita tarvitaan turvalliseen paluuseen normaaliin toimintaan.

48. Palauttamisvaiheen osalta tulisi kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

a) *Palauttamisen edellytysten tarkistaminen*. Ennen palauttamisen aloittamista kansallisen yhteyspisteen olisi arvioitava, onko häiriön aiheuttanut ongelma ratkaistu tai onko sitä lievennetty riittävästi, ovatko ensisijaiset tilat, tieto- ja viestintäjärjestelmät ja viestintäkanavat jälleen täysin toimintakunnossa ja onko tietokantojen ja asiakirjojen eheys varmistettu. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää häiriön aikana replikoituihin tietoihin, jotta vältetään toiminnan jatkuvuutta koskevien järjestelyjen aikana tuotettujen tietojen menettäminen.

b) *Keskeisten toimintojen vaiheittainen palauttaminen*. Keskeisiä toimintoja ei tulisi siirtää takaisin kerralla. Kansallisen yhteyspisteen olisi harkittava niiden palauttamista käänteisessä tärkeysjärjestyksessä alkaen niistä, jotka sietävät parhaiten lyhyitä keskeytyksiä palauttamisen aikana. Samaan aikaan tärkeimmät toiminnot tulisi säilyttää jatkuvuusjärjestelyjen piirissä, kunnes normaalin toimintaympäristön vakaus on varmistettu. Palauttamisen aikana eri toimintaympäristöjä tulisi käyttää rinnakkain häiriön leviämisen riskin pienentämiseksi.

c) *Tärkeiden toimintojen jatkaminen*. Häiriön aikana tilapäisesti keskeytettyjä muita kuin keskeisiä toimintoja tulisi jatkaa vasta, kun on varmistettu keskeisten toimintojen vakaus normaaleissa olosuhteissa. Jatkamisen järjestys ja vauhti olisi mukautettava henkilöstön saatavuuteen, kun otetaan huomioon, että toiminnan jatkuvuutta koskevat järjestelyt usein lisäävät henkilöstön työmäärää ja väsymystä.

d) *Uusien haavoittuvuuksien kartoittaminen*. Ennen normaaliin toimintaan palaamista kansallisen yhteyspisteen olisi tarkistettava, etteivät toiminnan jatkuvuutta koskevat järjestelyt ole aiheuttaneet uusia haavoittuvuuksia.

49. Kansallisen yhteyspisteen tulisi toteuttaa myös seuraavat toimet:

a) *Tapahtuman jälkeinen loppukeskustelu*. Jotta voidaan selvittää, mikä toimi ja mikä ei, kansallisen yhteyspisteen tulisi järjestää loppukeskustelu, johon osallistuvat kaikki toimintaan osallistuneet henkilöstöryhmät.

b) *Toiminnan jälkeinen raportointi*. Kansallisen yhteyspisteen olisi laadittava toiminnan jälkeen jäsennelty raportti, jossa esitetään yhteenveto tapahtumien kulusta, toiminnan jatkuvuutta koskevien järjestelyjen aktivoinnista, keskeisten toimintojen hoitamisesta, havaituista puutteista ja saaduista kokemuksista.

c) *Saatujen kokemusten huomioiminen jatkuvuussuunnitelmassa*. Jokaisen jatkuvuussuunnitelman aktivointiin johtaneen häiriön jälkeen kansallisen yhteyspisteen tulisi vahvistaa aikataulu suunnitelman päivittämiselle, jotta saadut kokemukset sisällytetään suunnitelmaan ennen kuin ne unohtuvat. Kansallisen yhteyspisteen olisi tätä varten otettava käyttöön prosessi, jolla seurataan havaittuja puutteita ja korjaavia toimenpiteitä sekä tarvittaessa testataan päivitettyjä toimenpiteitä. Tarvittaessa saadut kokemukset tulisi ottaa huomioon myös kansallisen yhteyspisteen tavanomaisen toiminnan kehittämisessä.

3.14 **Viestintästrategia**

50. Häiriöiden tehokas hallinta edellyttää viestintää. Siksi kunkin kansallisen yhteyspisteen olisi laadittava vankka viestintästrategia, jossa vahvistetaan kansallisen yhteyspisteen vastuut yleisessä yhteydenpidossa ja kriisiviestinnässä. Strategian tulisi ohjata kansallisen yhteyspisteen päätöksiä ja toimia, jotka liittyvät tietojen vaihtamiseen häiriöiden sattuessa. Sen avulla tulisi myös varmistaa, että kaikki osapuolet, jotka osallistuvat toimintaan tai joihin häiriö saattaa vaikuttaa, saavat tarvittavat tiedot ja pystyvät tarvittaessa toimimaan niiden mukaisesti. Tämä auttaa suojelemaan organisaation mainetta ja ylläpitämään luottamusta. Liitteessä VI on ehdotuksia seikoista, jotka kansallisten yhteyspisteiden tulisi ottaa huomioon vankkaa viestintästrategiaa laatiessaan.

4. **STRESSITESTIEN JÄRJESTÄMISTÄ JA SUORITTAMISTA KOSKEVAT SUOSITUKSET**

51. Komissio suosittelee unionin mekanismin kansallisten yhteyspisteiden stressitestausta. Tässä jaksossa annetaan ohjeita stressitestien suunnitteluun ja arviointiin.

4.1 **Tarkoitus ja tavoitteet**

52. Stressitestauksen tarkoituksena on arvioida kansallisen yhteyspisteen valmiuksia jatkaa keskeisten toimintojensa hoitamista häiriön sattuessa. Siksi stressitesti olisi toteutettava rajattuna harjoituksena, jolla pyritään arvioimaan yhteyspisteen olemassa olevia jatkuvuusjärjestelyjä ja sen kykyä jatkaa arvioinnin kohteena olevien keskeisten toimintojen hoitamista häiriön sattuessa. Stressitestissä tulisi testata sekä ensisijaisia että vaihtoehtoisia resursseja.

53. Stressitestillä tulisi olla seuraavat yleiset tavoitteet:

a) tarkistaa, päivittää ja validoida jatkuvuussuunnitelma sekä arvioida kansallisen yhteyspisteen asiantuntemusta, laitteita ja järjestelyjä toiminnan jatkuvuuden kannalta;

b) syventää ymmärrystä toiminnan jatkuvuuteen liittyvistä kansallisen yhteyspisteen prioriteeteista, rajoitteista ja muuttuvista käsityksistä;

c) kartoittaa heikkouksia, puutteita, pullonkauloja, riippuvuuksia ja parannusmahdollisuuksia kansallisen yhteyspisteen jatkuvuussuunnitelman, keskeisten toimintojen edellyttämien resurssien sekä koulutuksen, laitteiden ja järjestelyjen osalta;

d) arvioida kansallisen yhteyspisteen kriittisen henkilöstön kykyä hoitaa tehtävänsä ja vastuunsa eri organisaatiotasoilla, myös johtotasolla;

e) arvioida koordinoinnin ja viestinnän toimivuutta organisaation sisällä ja häiriötilanteiden aikana ulkoisten kumppaneiden kanssa tehtävässä yhteistyössä.

54. Stressitestiä suunniteltaessa on suositeltavaa asettaa sille myös erityisiä mitattavissa olevia tavoitteita, jotka on sovitettu arvioinnin kohteena oleviin keskeisiin toimintoihin.

55. Stressitestauksen tarkoituksena ei ole kartoittaa uhkia, jotka saattaisivat aiheuttaa kansallisen yhteyspisteen normaalia toimintaa uhkaavia häiriöitä.

4.2 **Laajuus**

56. Stressitestin laajuuden osalta tulisi kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

a) stressitestin erityistavoitteet;

b) arvioinnin kohteena olevat keskeiset toiminnot;

c) toiminnan jatkuvuuteen vaikuttavien häiriöiden luonne ja kesto;

d) tarvittavat resurssit, mukaan lukien henkilöstö ja sen roolit sekä tilat, laitteet ja tieto- ja viestintäjärjestelmät;

e) ulkoisten sidosryhmien osallistumisen aste.

4.3 **Skenaario**

57. Skenaarioihin perustuvan stressitestauksen olisi katettava sellaiset häiriöt (aktivoinnin käynnistävät tapahtumat), jotka voivat uhata kansallisen yhteyspisteen toimintaa ja sen vuoksi johtaa jatkuvuussuunnitelman aktivointiin. On suositeltavaa harjoitella erilaisia skenaarioita niiden monimutkaisuutta mukauttaen, jotta organisaatio on valmistautunut monenlaisiin tilanteisiin. Lisäksi tulisi varmistaa, että skenaariot ovat haastavia mutta realistisia, jotta ne tuottavat merkityksellistä tietoa jatkuvuussuunnitelman tehokkuudesta. Liitteessä VII esitetään kaksi esimerkkiä mahdollisista skenaarioista.

58. Kansalliset yhteyspisteet voivat hyödyntää seuraavaa ei-tyhjentävää luetteloa jatkuvuussuunnitelman aktivoinnin käynnistävistä tapahtumista: 1. tilojen käytön estyminen, 2. sähkönjakelun katkokset, 3. tieto- ja viestintäjärjestelmien toimintahäiriöt tai viat sekä 4. henkilöstön laajamittainen poissaolo ja pienilukuisen kriittisen henkilöstön poissaolo.

a) *Tapahtuma 1. Tilojen käytön estyminen*. Kansallisen yhteyspisteen toimitiloina toimiva rakennus on vaurioitunut, ei ole käytettävissä tai on evakuoitu. Nämä olosuhteet tekevät tiloista käyttökelvottomat määrittelemättömäksi ajaksi.

b) *Tapahtuma 2. Sähkönjakelun katkos*. Sähköverkon vika katkaisee kansallisen yhteyspisteen toimitiloina toimivan rakennuksen sähkönjakelun. Sähkökatko jatkuu pidempään kuin kansallisen yhteyspisteen varageneraattorin toiminta-aika ennen polttoaineen lisäämistä. Jos generaattorin polttoainekapasiteettia ei tiedetä tarkalleen, katkosta on pidettävä määrittelemättömän pituisena.

c) *Tapahtuma 3. Tieto- ja viestintäjärjestelmien toimintahäiriö tai viat*. Tieto- ja viestintäjärjestelmän vian seurauksena kansallisen yhteyspisteen ohjelmistot tai sovellukset eivät toimi tehokkaasti. Lisäksi vika estää pääsyn keskeisiin tietokantoihin. Tieto- ja viestintäjärjestelmät ovat tämän vuoksi poissa käytöstä määrittelemättömän ajan.

d) *Tapahtuma 4. Henkilöstön laajamittainen poissaolo ja pienilukuisen kriittisen henkilöstön poissaolo*. Merkittävä osa henkilöstöstä ei yhtäkkiä kykene hoitamaan tehtäviään esimerkiksi pienilukuiseen kriittiseen henkilöstöön kuuluvien poissaolon vuoksi. Tästä voi aiheutua toiminnan viivästymistä tai keskeytymistä. Henkilöstövajeen odotetaan jatkuvan niin pitkään, ettei käytettävissä oleva henkilöstö kykene hoitamaan tilannetta ylitöillä.

59. Stressitesteihin tulisi asteittain sisällyttää useita erilaisia häiriötapahtumia, jotta voidaan arvioida kansallisen yhteyspisteen kykyä ylläpitää keskeisiä toimintoja myös häiriöiden levitessä tai kasautuessa niin, että ne vaikuttavat useisiin resursseihin samanaikaisesti.

4.4 **Osallistujat**

60. On suositeltavaa, että osallistujat määritetään stressitestin tavoitteiden, keskeisten toimintojen ja skenaarion perusteella.

4.5 **Arviointi, saatujen kokemusten kerääminen ja parannusten toteuttaminen**

61. Stressitestausta suunniteltaessa on suositeltavaa ottaa käyttöön myös tulosten arviointijärjestelmä. Arviointi auttaa kartoittamaan jatkuvuussuunnitelman puutteet ja parannuskohteet ja samalla arvioimaan harjoituksen yleistä onnistumista. Se tarjoaa myös perustan kansallisen yhteyspisteen jatkuvuusjärjestelyjä koskevalle tulevalle suunnittelulle ja koulutukselle.

62. On suositeltavaa systematisoida arviointimenetelmä ottaen huomioon sekä todelliset tapahtumat että harjoitusten ja koulutusten, myös stressitestien, tulokset. Kansalliset yhteyspisteet voivat hyödyntää stressitestien arvioinnissa liitteessä VIII esitettyä arviointitaulukkoa. Kyseisessä taulukossa toiminnan jatkuvuutta arvioidaan kahdesta toisiaan täydentävästä näkökulmasta:

a) *jatkuvuussuunnitelman noudattaminen* ja

b) *keskeisten toimintojen ylläpitäminen ja ennalta määriteltyjen suorituskykytavoitteiden saavuttaminen*.

63. Lisäksi liitteessä IX olevan taulukon tarkoituksena on tukea kansallisia yhteyspisteitä arvioinnin laatimisessa sekä saatujen kokemusten ja parannusehdotusten keräämisessä. Liite X sisältää kyselylomakkeen, jonka avulla voidaan kerätä palautetta osallistujilta.

64. Jäsenvaltioita ja unionin mekanismiin osallistuvia valtioita kehotetaan toimittamaan hätäavun koordinointikeskukselle ei-luottamuksellisia tietoja kansallisten yhteyspisteidensä stressitesteistä saaduista kokemuksista ja ehdotetuista parannuksista.

Tehty Brysselissä 29 päivänä lokakuuta 2026.

Komission puolesta
Hadja LAHBIB
Komission jäsen

LIITE I

Häiriöluokat

Unionin mekanismin kansallisten yhteyspisteiden toiminnan jatkuvuutta ja stressitestausta varten voidaan määrittää neljä erilaista häiriöluokkaa:

— *Tilojen käytön estyminen:* Kansallisen yhteyspisteen tilojen käyttö estyy sellaisen fyysisen tai toiminnallisen häiriön vuoksi, joka estää pääsyn rakennukseen tai vakavasti rajoittaa sitä tai rakennuksen käyttöä joko tilapäisesti tai pysyvästi. Muita esimerkkejä ovat tärkeimpien kulkureittien tukkeutuminen, läheisten rakennusten kärsimät fyysiset vauriot sekä yleishyödyllisiin palveluihin ja laitteistoihin, kuten vesi-, lämmitys-, ilmanvaihto- tai turvajärjestelmiin, vaikuttavat viat tai ongelmat. ([1]) Tällaiset tapahtumat voivat myös uhata kansallisen yhteyspisteen tavanomaista toimintaa pakottamalla evakuoimaan tilat, estämällä tilojen käytön tai tekemällä niistä käyttökelvottomat.

— *Sähkönjakelun katkokset*: Sähkökatko voi pimentää kansallisen yhteyspisteen tilat. Jos katkos kestää pitkään, se voi johtaa myös varageneraattoreiden edellyttämän polttoaineen toimitushäiriöihin. Lisäksi se voi vaikuttaa sähköstä riippuvaisiin järjestelmiin, kuten tieto- ja viestintäjärjestelmiin.

— *Tieto- ja viestintäjärjestelmien toimintahäiriöt tai viat:* Kansallisen yhteyspisteen ohjelmistot tai sovellukset eivät toimi tehokkaasti. Tällainen vika voi ilmetä eri tavoin, mukaan lukien pääsyn menettäminen todennusongelmien seurauksena, suorituskyvyn merkittävä heikkeneminen, tietojen vioittuminen tai niiden käytön estyminen, ulkoisten järjestelmien rajapintojen vioittuminen ja päivitysten tai kyberpoikkeamien jälkeiset häiriöt, mukaan lukien tapaukset, joissa kansallisen yhteyspisteen ensisijaista järjestelmää käytetään laittomasti toisen henkilön nimissä manipuloidun tiedon levittämiseen.

— *Henkilöstön laajamittainen poissaolo tai pienilukuisen kriittisen henkilöstön poissaolo*: Merkittävä osuus kriittisestä henkilöstöstä ei pääse tiloihin tai ei muista syistä pysty hoitamaan tehtäviään. Tilanne pahenee, jos keskeiset toiminnot ovat riippuvaisia yksittäisestä henkilöstä tai pienilukuisesta kriittisestä henkilöstöstä, jonka suunnittelematon poissaolo tai kyvyttömyys tehdä työtä voi aiheuttaa häiriötä.

Nämä neljä häiriöluokkaa muodostavat viitekehyksen, joka auttaa kartoittamaan häiriöiden lieventämiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Häiriöitä voi kuitenkin aiheutua myös muista syistä, mukaan lukien äkillinen tietotulva, joka ylittää kansallisen yhteyspisteen tiedonhallintavalmiudet, tai väärän tiedon levittäminen, mikä sitoo kansallisen yhteyspisteen resursseja oikean tiedon selvittämiseen ja levittämiseen.

Lisäksi häiriöt voivat liittyä toisiinsa, ja yksittäinen tapahtuma voi vaikuttaa useisiin osa-alueisiin samanaikaisesti. Esimerkiksi tulipalo voi estää pääsyn tiloihin sekä samalla aiheuttaa sähkökatkon ja vahingoittaa tieto- ja viestintäjärjestelmiä ja tietoja. Häiriöitä voi aiheutua myös tahallisesta tai vihamielisestä toiminnasta, kuten kyberpoikkeamista tai hybriditoiminnasta, taikka useista samanaikaisista tapahtumista, jotka voimistavat häiriön kokonaisvaikutusta. Tämän vuoksi kansallisten yhteyspisteiden tulisi laatia kattava toimintasuunnitelma, jossa käsitellään kutakin häiriöluokkaa erikseen, otetaan huomioon niiden yhteisvaikutukset ja varaudutaan samanaikaisten häiriöiden mahdollisuuteen toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

([1]) Sähkönjakelun katkokset ja tieto- ja viestintäjärjestelmien toimintahäiriöt tai viat luokitellaan eri kategorioihin.

LIITE II

Esimerkkejä operatiivista suorituskykytavoitteista

Valmius	Ohjeellinen operatiivinen tavoite (arvioidaan ja mukautetaan kansallisiin vaatimuksiin)
Alustava tilannekuva	15 minuutin kuluessa
Jatkuvuusjärjestelyjen aktivointi	30 minuutin kuluessa
Vaihtoehtoinen viestintäkanava käytössä	30 minuutin kuluessa
Vaihtoehtoinen komentokeskus käytössä	2 tunnin kuluessa
Valmius päätöksenteon tukemiseen	Keskeytyksettä aina kun mahdollista
Polttoaineomavaraisuus	Vähintään 72 tunnin ajan
Ruoka- ja vesiomavaraisuus	Vähintään 72 tunnin ajan
CECIS-järjestelmä toiminnassa	60 minuutin kuluessa
Ensimmäinen operatiivinen tilanneraportti hätäavun koordinointikeskukselle	Ensimmäisen operatiivisen raportointisyklin aikana

LIITE III

Taulukko toimintaprosessien analyysin tueksi

Keskeinen toiminto 1	*Toiminnon nimi.*
Kuvaus	*Kuvaa toiminto ja siihen kuuluvat tehtävät.*
Panokset	*Luettele toiminnon suorittamiseen tarvittavat panokset (tiedot, tietoaineistot, palvelut, tuotteet, tarvikkeet, budjettivarat, laitteet, tieto- ja viestintäjärjestelmät ja toimitilat/sijainti) sekä tarvittaessa niitä tarjoavat ulkoiset tahot.*
Tuotokset	*Luettele toiminnosta seuraavat tiedot, tuotteet, palvelut tai toimet ja nimeä tuotokset vastaanottavat (ulkoiset) organisaatiot, yksiköt tai sidosryhmät.*
Johtaminen (validointi tai hyväksyntä)	*Luettele soveltuvin osin roolit, joihin liittyy toiminnon suorittamisen kannalta välttämättömiä validointi- tai hyväksyntätehtäviä.*
Kriittinen henkilöstö	*Luettele kriittinen henkilöstö ja kuvaile kunkin siihen kuuluvan profiili, asiantuntemus ja koulutus sekä tarvittaessa turvaluokitus.*
Tilat	*Luettele fyysiset paikat tai tilat, joissa keskeinen toiminto suoritetaan.*
Laitteet ja järjestelmät	*Luettele toiminnon suorittamiseen tarvittavat laitteet, järjestelmät ja varusteet. Näitä voivat olla esimerkiksi turvalliset tilat, salattua viestintää varten tarkoitetut tietokoneet, videoseinät, korkean tason kokoustilat, videoneuvottelulaitteet sekä tietokoneet, joista on pääsy muun muassa uuden sukupolven Euroopan laajuisiin julkishallinnon telematiikkapalveluihin (TESTA).*
Keskeiset tiedot	*Luettele toiminnon suorittamiseen tarvittavat tiedot.*
Riippuvuudet ja keskinäiset riippuvuussuhteet	*Luettele edellä yksilöityjen valmiuksien väliset suhteet tai järjestelyt. Täsmennä tarvittaessa suhteen tai järjestelyn luonne, tarvittavat keskeiset palvelut (sähkönjakelu, tieto- ja viestintätekniikka jne.), vaikutukset palvelun tai toimitusten keskeytyessä sekä sopimukset näitä palveluja tai tavaroita tarjoavien tahojen kanssa. Arvioinnissa tulisi myös kuvata keskinäiset riippuvuussuhteet, mukaan lukien ketjureaktiot, joissa yhden palvelun (esimerkiksi sähkönjakelun tai tieto- ja viestintätekniikan) häiriö vaikuttaa muihin palveluihin, mikä voimistaa toimintaan kohdistuvia vaikutuksia.*
Varajärjestelyt	*Luettele vaihtoehtoiset resurssit tai järjestelyt, jotka voidaan aktivoida toiminnan jatkamiseksi tilanteissa, joissa häiriö vaikuttaa keskeisiin resursseihin tai järjestelyihin.*

LIITE IV

Ohjeita lieventävien ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden toteuttamiseen

Tässä jaksossa annetaan ohjeita lieventävien ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden toteuttamiseen häiriöluokan mukaan. Toiston välttämiseksi toimenpiteet, jotka koskevat useita eri häiriöluokkia, kuvataan vain kerran ensimmäisen asiaankuuluvan luokan yhteydessä.

— Tilojen käytön estyminen:

— *Kansallisen yhteyspisteen jakaminen kahteen tai useampaan maantieteellisesti erilliseen keskukseen, jotka toimivat rinnakkain ja tarjoavat toisilleen täydentävää tukea ja tukea ylikuormitustilanteissa.* Kunkin toimitilan olisi oltava toiminnassa ympäri vuorokauden ja täysin varusteltu koko työmäärän hallitsemiseksi, jos muut toimitilat ovat tilapäisesti poissa käytöstä. Toimitilat tulisi valita riskivyöhykkeiden ja saavutettavuutta koskevan riskianalyysin perusteella siten, että ensisijaiset ja vaihtoehtoiset tilat sijaitsevat eri riskivyöhykkeillä ja niihin pääsee eri liikennereittejä pitkin. Esimerkiksi maanjäristysvyöhykkeillä toimitilat tulisi sijoittaa eri tektonisille laatoille, kun taas tulva-alueilla niiden tulisi sijaita merkittävästi eri korkeuksilla taikka eri vesistöalueilla.

— *Siirtyminen kansallisen yhteyspisteen hallinnoimiin vaihtoehtoisiin tiloihin*. Vaihtoehtoisia toimitiloja olisi hyvä olla vähintään kaksi. Niistä toisen tulisi sijaita lähellä ensisijaisia tiloja keskeisten toimintojen nopean siirtämisen ja jatkamisen mahdollistamiseksi, kun taas toinen olisi sijoitettava riittävän kauas, jotta merkittävät häiriöt, kuten tulvat tai lumimyrskyt, eivät vaikuta molempiin toimitiloihin samanaikaisesti. Sekä ensisijaisten että vaihtoehtoisten tilojen osalta tulisi varmistaa tietojen ja viestintäkanavien turvallisuus ja keskeisten tieto- ja viestintäteknisten laitteiden ja järjestelmien (kuten CECIS-järjestelmän tai suojatun viestinnän kannalta välttämättömien laitteiden) yhteensopivuus.

— *Etukäteen järjestetty kriittisen henkilöstön kuljetus vaihtoehtoisiin tiloihin (myös epäsuotuisissa sääolosuhteissa)*. Riittävän henkilöstön varmistamiseksi tulisi huolehtia siitä, että käytössä on kuljetusjärjestelyt kriittistä henkilöstöä varten tapauksissa, joissa jatkuvuussuunnitelma aktivoidaan ja tilanne edellyttää vaihtoehtoisten tilojen tai liikkuvien etäyksiköiden käyttöä. Huomiota tulisi kiinnittää myös liikennereitteihin mahdollisesti kohdistuviin vaikutuksiin, kuten epäsuotuisista sääolosuhteista, infrastruktuurin toimintahäiriöistä, levottomuuksista tai muista syistä johtuviin liikenneruuhkiin ja reittien tukkeutumiseen.

— *Etätyö (mahdollistaa joustavuuden sellaisissa tehtävissä, joita on mahdollista hoitaa kansallisen yhteyspisteen fyysisen sijaintipaikan ulkopuolella)*. Keskeiset toiminnot tai niiden vaiheet, jotka on mahdollista suorittaa etänä, olisi hyvä kartoittaa. Etätyö voi olla mahdollista, jos toiminnot tai vaiheet eivät ole riippuvaisia laitteista tai järjestelmistä, jotka ovat käytettävissä yksinomaan ensisijaisissa fyysisissä tiloissa. Lisäksi tulisi harkita valmiussuunnitelman laatimista tai järjestelmää henkilöstön tehtävien uudelleenjärjestelyä varten, jotta osa henkilöstöstä voi työskennellä kotoa käsin siinä, missä osa henkilöstöstä siirretään vaihtoehtoisiin tiloihin.

— *Liikkuvat komentokeskukset kansallisen yhteyspisteen kriittisen henkilöstön tilapäiseen käyttöön*. Näiden yksiköiden olisi mahdollistettava keskeisten toimintojen hoitaminen liikkuvasta ympäristöstä käsin, mukaan lukien pääsy operatiivisiin tietojärjestelmiin ja CECIS-järjestelmään. Toimintavalmius tulisi varmistaa määrittämällä yksiköiden tarvitsemat laitteet ja vaadittu omavaraisuustaso. Yksiköt olisi suunniteltava siten, että ne kykenevät ylläpitämään toimintaa ensisijaisten tilojen tilapäisenä varajärjestelynä ennalta määritellyn ajanjakson ajan.

— *Hallinnollisten järjestelyjen aktivointi muiden viranomaisten tilojen käyttämiseksi*. Muiden kansallisten, alueellisten tai paikallisviranomaisten kanssa olisi tehtävä sopimuksia niiden tilojen väliaikaisesta yhteiskäytöstä. Tätä varten tulisi määrittää keskeisten toimintojen tehokkaan suorittamisen edellyttämät tilat, järjestelmät, laitteet ja turvatoimenpiteet. Näihin sopimuksiin tulisi sisällyttää myös säännölliset harjoitukset ja testit vaihtoehtoisten tilojen valmiuden ja soveltuvuuden varmistamiseksi.

— *Hajauttaminen*. Käytössä tulisi olla järjestelyt ja järjestelmä toimintojen siirtämiseksi muille kansallisille viranomaisille.

— Sähkönjakelun katkokset:

  — *Generaattoreiden ja UPS-järjestelmien käyttöönotto*. Käyttöön tulisi varata generaattoreita ja UPS-järjestelmiä, jotka on mitoitettu niin, että kansallisen yhteyspisteen keskeisten toimintojen jatkuvuus voidaan taata tietyn vähimmäisjakson ajan. Kapasiteetin olisi oltava riittävä täyttämään toiminnalliset tarpeet myös pitkittyneiden sähkökatkojen aikana. Generaattorit ja UPS-järjestelmät tulisi testata säännöllisesti toimintavalmiuden varmistamiseksi.

  — *Polttoainetoimitusten prioriteettijärjestelyt ja -sopimukset toimittajien kanssa*. Toiminnan jatkuvuus tulisi taata polttoainetoimituksiin liittyvillä järjestelyillä, jotka perustuvat polttoaineen varastointikapasiteettiin paikan päällä sekä odotettuun polttoaineenkulutukseen. Mahdollisia lisätoimenpiteitä ovat esimerkiksi pumpulla varustettujen siirrettävien polttoainesäiliöiden asettaminen saataville ja lähistöllä sijaitsevien toimittajien kanssa tehdyt polttoainetoimitusten prioriteettisopimukset.

  — *Energiaomavaraisuus ja vaihtoehtoiset energianlähteet keskeisten toimintojen varmistamiseksi*. Kansallisen yhteyspisteen olisi mahdollisuuksien mukaan kyettävä toimimaan kansallisesta sähköverkosta irrallaan. Jos sähköverkko on poissa käytöstä useita päiviä, kuten suurkatastrofien yhteydessä voi käydä, toiminnan jatkuvuus tulisi varmistaa useiden erillisten tehonlähteiden ja omavaraisen mikroverkon, kuten tuuli- tai aurinkovoimaan perustuvan verkon, avulla. Kansallisen yhteyspisteen keskeiset toiminnot voitaisiin varmistaa esimerkiksi asianmukaisesti mitoitetuilla vaihtoehtoisilla energianlähteillä, kuten akustoon kytketyillä aurinkosähköpaneeleilla.

  — *Käytettävissä olevan tehon maksimointi*. Käytössä tulisi olla sisäiset käytännöt, joilla voidaan maksimoida käytettävissä oleva teho rajoittamalla muiden kuin keskeisten laitteiden käyttöä ja kytkemällä asteittain pois päältä kuormat, joita ei tarvita keskeisten toimintojen tukemiseen, jolloin varasähkön riittävyyttä voidaan pidentää ilman lisäinvestointeja.

  — *Siirtyminen kansallisen yhteyspisteen hallinnoimiin vaihtoehtoisiin tiloihin, joissa sähkönjakelu on taattu* (ks. asiaa koskevat suositukset kohdassa ”Tilojen käytön estyminen”).

  — *Etätyö sellaisesta rakennuksesta käsin, jossa sähkönjakelu on taattu* (ks. asiaa koskevat suositukset kohdassa ”Tilojen käytön estyminen”).

  — *Liikkuvat komentokeskukset, jotka ovat sähkön suhteen omavaraisia* (ks. asiaa koskevat suositukset kohdassa ”Tilojen käytön estyminen”).

  — *Hallinnollisten järjestelyjen aktivointi muiden viranomaisten sellaisten tilojen käyttämiseksi, joissa sähkönjakelu on taattu* (ks. asiaa koskevat suositukset kohdassa ”Tilojen käytön estyminen”).

  — *Hajauttaminen* (ks. asiaa koskevat suositukset kohdassa ”Tilojen käytön estyminen”).

— Tieto- ja viestintäjärjestelmien toimintahäiriöt tai viat:

  — *Vikasietoisuus*. Vikasietoisuus eli redundanssi varmistaa, että yhden komponentin vioittuminen ei keskeytä sen ylläpitämää toimintoa. Kansallisen yhteyspisteen olisi huolehdittava vikasietoisuudesta seuraavilla toisiaan täydentävillä tasoilla: i) laitteet (keskeisten komponenttien kaksoiskappaleet), ii) yhteydet (useita palveluntarjoajia ja yhteysreittejä) ja iii) sovellukset ja tiedot (keskeisten tietokantojen ja asiakirjojen monistaminen toissijaiseen sijaintiin). Vikasietoisuusjärjestelyjen tulisi olla riittävät toimintojen ylläpitämiseksi, jos ensisijainen tieto- ja viestintäympäristö lakkaa toimimasta. Kapasiteetin riittävyyttä tulisi testata säännöllisesti, jotta varmistetaan toimintavalmius ja saumaton siirtyminen varajärjestelmiin häiriöiden sattuessa. Varajärjestelmissä on tärkeää välttää keskinäisiä riippuvuuksia ensisijaisten järjestelmien kanssa, kuten samaa tehonlähdettä, palveluntarjoajaa tai fyysistä infrastruktuuria, jotta eri järjestelmät eivät kaatuisi samanaikaisesti.

  — Valokuituverkot ovat erittäin alttiita maan liikehdinnälle, koska tällainen liikehdintä voi johtaa signaalin heikkenemiseen tai katoamiseen sekä käyttökatkoksiin. Tämän riskin vähentämiseksi suositellaan satelliittipohjaista varajärjestelmää, jotta varaverkko voi ylläpitää vastaavaa tilannetietoisuutta kuin ensisijainen verkko. Paikkatietojen aktiivinen/aktiivinen-peilaus synkronoi tiedot ensisijaisten ja varaympäristöjen välillä, jolloin siirtyminen niiden välillä on saumatonta. Tämä vikasietoinen ja peilaava menettelytapa tukee valokuituverkkojen toimintavarmuutta ja suorituskykyä.

— *Tietojen säännöllinen ja tietoturvallinen varmuuskopiointi, myös tilojen ja verkon ulkopuolisiin sijainteihin*. Kansallisen yhteyspiteen toimintojen kannalta keskeisiä tietoja ja konfiguraatioita varten tulisi laatia jäsennelty varmuuskopiointikäytäntö, joka olisi myös pidettävä ajan tasalla. Käytännössä tulisi määrittää, mitä varmuuskopioidaan, kuinka usein, mihin varmuuskopiot tallennetaan (mukaan lukien tilojen ja verkon ulkopuoliset sijainnit) ja kuka vastaa varmuuskopioiden hallinnasta. Varmuuskopiot on salattava ja suojattava luvattomalta käytöltä.

— *Vaihtoehtoiset tieto- ja viestintäjärjestelmät, alustat ja viestintäkanavat*. Käyttöön tulisi ottaa vaihtoehtoisia välineitä ja kanavia, joita voidaan käyttää, jos ensisijaiset tieto- ja viestintäjärjestelmät tai verkot eivät toimi. Näitä voivat olla satelliittiviestintälaitteet, siirrettävät HF-, VHF- tai UHF-radiolaitteistot, analogiset puhelinlinjat, suojatut viestintäsovellukset sekä ensisijaisen infrastruktuurin ulkopuolella isännöidyt verkkopohjaiset alustat. Henkilöstön tulisi olla tietoinen siitä, milloin ja miten näihin vaihtoehtoihin siirrytään.

— *Tieto- ja viestintäteknistä hätätukea antavat tiimit tai päivystävät teknisen avun yksiköt*. Käytössä tulisi olla järjestelyt, jotka mahdollistavat tieto- ja viestintäteknisen tuen nopean saatavuuden. Tuen tarjoaminen voidaan hoitaa joko sisäisesti (organisaation sisällä) tai ulkoisen palveluntarjoajan toimesta. Tätä varten tulisi määritellä selkeät saatavuus- ja vastejärjestelyt, jotta teknistä apua on tarvittaessa saatavilla nopeasti tieto- ja viestintäjärjestelmien nopean palauttamisen varmistamiseksi.

— *Kansallisen kyberturvallisuusviranomaisen kanssa koordinoidut kyberpoikkeamien hallintamenettelyt*. Yhteyspisteen tulisi määrittää kansallisen kyberturvallisuusviranomaisen kanssa koordinointikäytännöt, muun muassa ennakkovaroituskanavat, yhteiset kyberpoikkeamien hallintamenettelyt sekä selkeät roolit ja vastuut kansalliseen yhteyspisteeseen vaikuttavien kyberpoikkeamien aikana.

— *Verkon ulkopuolelle tallennetut kopiot tärkeistä yhteystietoluetteloista, keskeisistä menettelyistä ja operatiivisista asiakirjoista*. Keskeisten asiakirjojen, kuten yhteystietoluetteloiden, häiriömenettelyjen ja keskeisten mallipohjien, tulisi olla saatavilla muodoissa, joita on mahdollista käyttää ilman pääsyä ensisijaisiin tieto- ja viestintäjärjestelmiin.

— *Liikkuvat komentokeskukset, joista on pääsy ensisijaisiin tieto- ja viestintäjärjestelmiin ja niiden varajärjestelmiin* (ks. asiaa koskevat suositukset kohdassa ”Tilojen käytön estyminen”).

— *Siirtyminen kansallisen yhteyspisteen hallinnoimiin vaihtoehtoisiin tiloihin, joista on pääsy ensisijaisiin tieto- ja viestintäjärjestelmiin ja niiden varajärjestelmiin* (ks. asiaa koskevat suositukset kohdassa ”Tilojen käytön estyminen”).

— *Hallinnollisten järjestelyjen aktivointi muiden viranomaisten sellaisten tilojen käyttämiseksi, joista on pääsy tieto- ja viestintäjärjestelmiin* (ks. asiaa koskevat suositukset kohdassa ”Tilojen käytön estyminen”).

— Henkilöstön laajamittainen poissaolo ja pienilukuisen kriittisen henkilöstön poissaolo:

— *Ylitöiden hallinta (lyhytaikainen ratkaisu)*. Käytössä tulisi olla ylityökäytännöt, joissa määritellään seuraavat seikat: missä tapauksissa ylitöitä on sallittua tehdä, kuka voi myöntää luvan ylitöihin, aikarajoitukset (vuoron enimmäispituus, viikoittainen enimmäistyöaika ja peräkkäisten työpäivien enimmäismäärä), vähimmäislepoajat vuorojen välillä sekä viikoittaisen enimmäistyöajan tai peräkkäisten työpäivien enimmäismäärän saavuttamisen jälkeen, oikeudenmukainen vuorottelujärjestelmä, jotta samoja työntekijöitä ei pyydetä toistuvasti tekemään ylitöitä, ylityötuntien kirjanpitojärjestelmä, etukäteen määritetty lisäkorvaus sekä käytännön tuki pitkien työvuorojen aikana (esim. ateriat, lepotilat ja tarvittaessa kuljetus kotiin).

— *Keskeisten tehtävien jakaminen uudelleen käytettävissä olevan henkilöstön kesken*. Käytössä tulisi olla varajärjestelyt, joissa määritellään, miten keskeiset tehtävät jaetaan uudelleen keskeisten työntekijöiden poissa ollessa. Tähän kuuluu sijaisten nimeäminen kullekin keskeiselle roolille sekä menettelyjen yksinkertaistaminen mahdollisuuksien mukaan.

— *Etukäteen määritetty koulutetusta henkilöstöstä koostuva sisäinen reservi, joka on käytettävissä lyhyellä varoitusajalla*. Käytössä tulisi olla järjestelmä varahenkilöstön mobilisoimiseksi etukäteen määritetystä reservistä. Tätä varten olisi määriteltävä selkeät säännöt siitä, kuka voi mobilisoida varahenkilöstöä ja miten, mukaan lukien aktivointikriteerit, mobilisoinnissa käytettävät viestintäkanavat, henkilöstövaatimukset (kuten turvaluokitus, koulutus tai asiantuntemus) sekä vapaa-aikaa ja ylityötunteja koskevat käytännöt. Järjestelmän sujuva toiminta tulisi varmistaa säännöllisillä tarkastuksilla. Lisäksi olisi varmistettava, että reserviin kuuluva henkilöstö tuntee nämä säännöt hyvin.

— Tämä reservi voidaan luoda seuraavilla tavoilla: i) eri yksiköiden henkilöstöä voidaan kouluttaa ristikkäin, jotta useat työntekijät voivat hoitaa samoja keskeisiä tehtäviä, erityisesti pullonkaulaksi määriteltyjä tehtäviä; tai ii) kansallisen yhteyspisteen kriittinen henkilöstö voidaan siirtää määrätyn ajan kuluttua muihin yksiköihin, jolloin nämä kriittiseen henkilöstöön aiemmin kuuluneet voivat toimia ”passiivisena reservinä”. Passiivisen reservin ylläpitäminen tarjoaa käyttöön joustovaran erityistilanteissa ja mahdollistaa nopean aktivoinnin ilman kuukausien koulutusta tai turvallisuusselvityksiä, joita tällaiset arkaluonteiset tehtävät tavallisesti edellyttävät. Kummassakin tapauksessa olisi vahvistettava järjestelyt, joilla varmistetaan, että reserviin kuuluva henkilöstö pysyy ajan tasalla säännöllisen kertauskoulutuksen avulla ja että heidät voidaan mobilisoida nopeasti käyttöön vakavissa kriiseissä.

— *Rekrytointitarpeiden priorisointi*. Kansallisten yhteyspisteiden jatkuva ympärivuorokautinen toiminta edellyttää vakaata henkilöstömäärää. Kansallinen yhteyspiste voi harkita rekrytointitarpeiden priorisointia asettamalla etusijalle henkilöstön rekrytoinnin keskeisiä toimintoja tukeviin tehtäviin sekä ennakoimalla tulevia henkilöstövajeita (esim. samanaikaisten eläkkeelle siirtymisten tai määräaikaisten työsopimusten päättymisen takia), jotta rekrytointi voidaan aloittaa riittävän ajoissa. Myös nopeutettujen rekrytointimenettelyjen kehittämistä tulisi harkita. Vakaan henkilöstömäärän ylläpitämistä voidaan lisäksi tukea järjestämällä nykyiselle henkilöstölle täydennyskoulutusta, mikä mahdollistaa sisäisen liikkuvuuden, osaamisen kehittämisen ja seuraajien saatavuuden keskeisiä toimintoja varten.

— *Panostaminen kriittisen henkilöstön pysyvyyteen*. Kansallisissa yhteyspisteissä työskentelevän henkilöstön pysyvyys tulisi varmistaa etuuksien ja kannustimien yhdistelmällä. Mahdollisia muita kuin rahallisia kannustimia ovat esimerkiksi lisävapaiden kertyminen tietyn palvelusajan jälkeen, joustavat työvuorojärjestelyt vähimmäishenkilöstövaatimusten puitteissa, työpaikalla sijaitsevat lepotilat, perheille suunnatut tukitoimenpiteet (esim. lastenhoidon saatavuus) sekä mahdollisuus käyttää tiettyjä palveluja, kuten julkista liikennettä, terveydenhuoltopalveluja taikka kulttuuri- tai urheilupalveluja, alennettuun hintaan tai maksutta.

— *Kriittisen henkilöstön perheiden tukeminen*. Kriittisen henkilöstön saatavuus voi riippua siihen kuuluvien perheistä, erityisesti jos perheet ovat vaarassa tai jäävät ilman huolenpitoa. Tarvittaessa tulisi harkita järjestelyjä kansallisen yhteyspisteen kriittisen henkilöstön perheenjäsenten suojelemiseksi ja heidän turvallisuutensa varmistamiseksi, jotta henkilöstö voi jatkaa toimintaansa.

— *Henkilöstöön liittyvien pullonkaulojen ehkäiseminen valtuuksien siirron ja jaetun vastuun edistämisen avulla*. Yhteyspisteiden tulisi määrittää henkilöstön vastuut ja tehtävät selkeästi sekä laatia käytännöt valtuuksien siirtoa varten. Keskeisistä toiminnoista vastaavien päätöksentekijöiden poissaolon varalta olisi nimettävä varahenkilöt, jotka voivat ottaa poissaolevien tehtävät hoitaakseen. Tätä varten tulisi määrittää olosuhteet ja järjestys, jossa he ottaisivat nämä roolit hoitaakseen. Jos päätöksentekovaltuudet ja vastuut sen sallivat, henkilöstölle olisi tarjottava mahdollisuus valmiuksien kehittämiseen ja säännölliseen koulutukseen, jotta valtuuksien siirto voidaan toteuttaa häiriön sattuessa. Lisäksi tulisi selvittää voitaisiinko vastuita jakaa useiden työntekijöiden kesken vuorottelujärjestelmän avulla pullonkaulojen välttämiseksi. Uusia työntekijöitä varten voitaisiin ylläpitää ajantasaista henkilöstökäsikirjaa; tämä auttaisi myös vähemmän kokeneita työntekijöitä hoitamaan itsenäisesti erilaisia tehtäviä ja samalla varmistaisi vakiintuneiden standardien ja käytäntöjen noudattamisen.

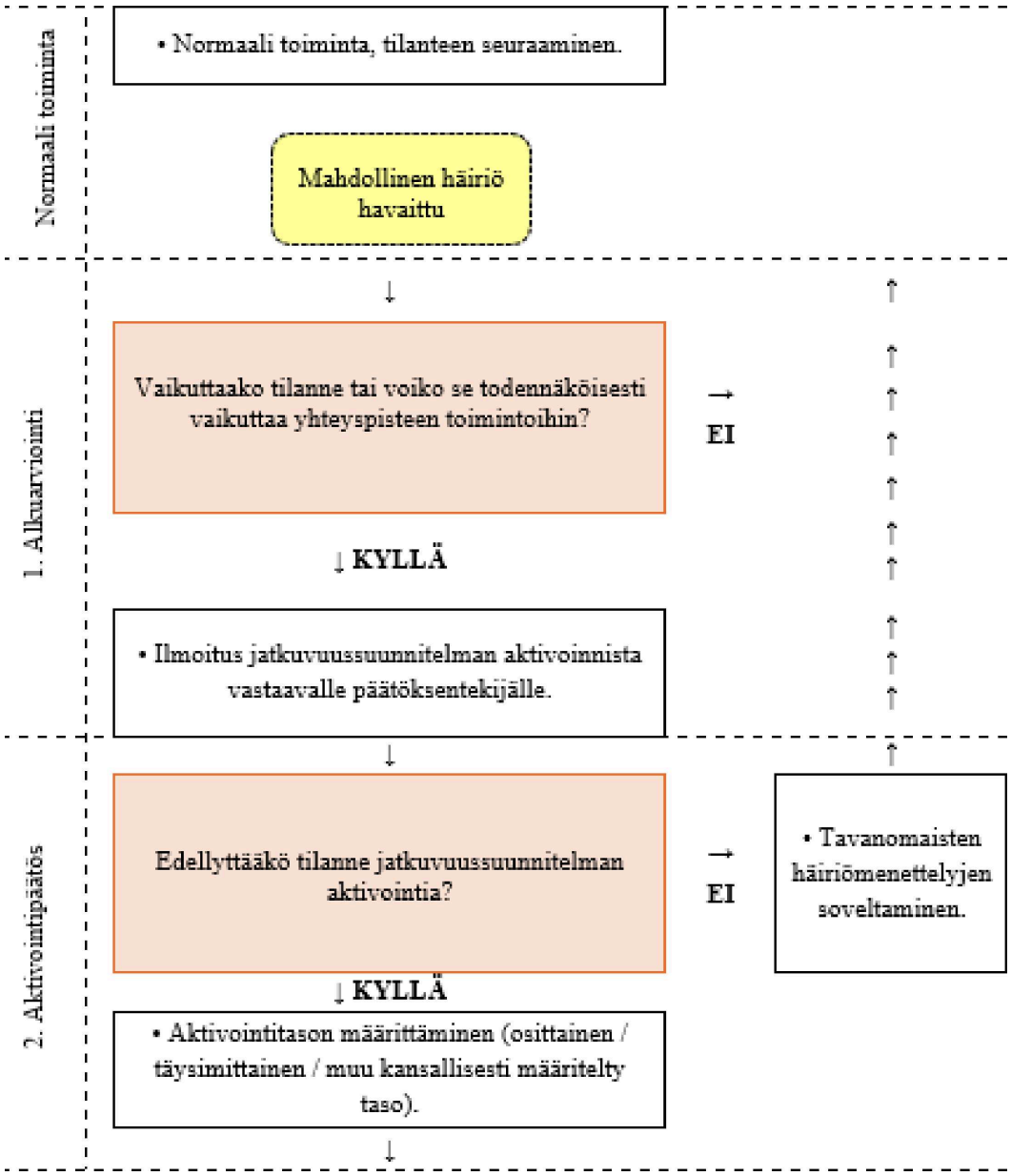
LIITE V

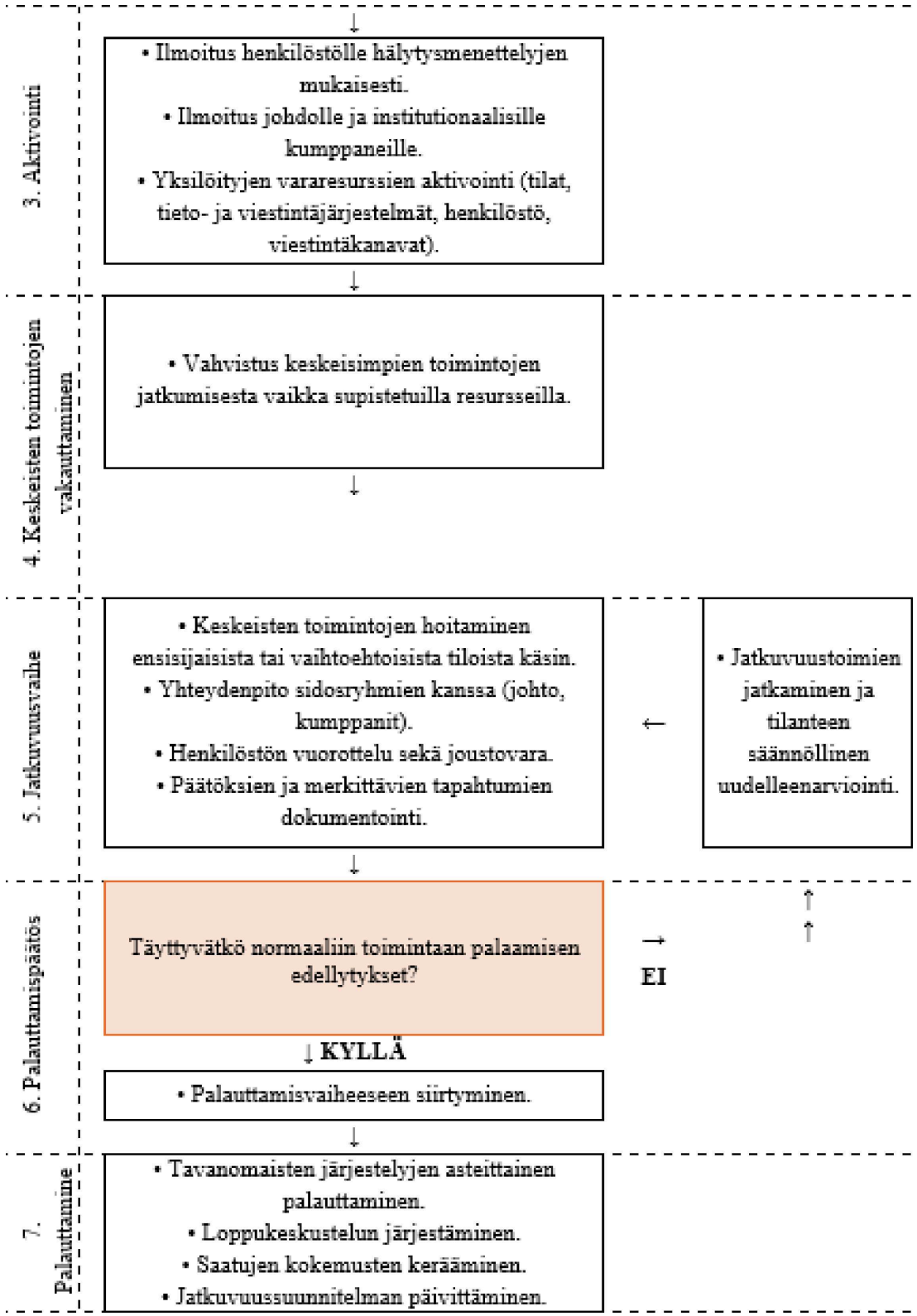
Operatiivinen viiteväline

Tässä liitteessä esitetään operatiivinen viiteväline, jota kansalliset yhteyspisteet voivat hyödyntää jatkuvuussuunnitelmaa laatiessaan tai tarkistaessaan.

Havainnollistava kaavio aktivointiprosessista

Alla oleva kaavio havainnollistaa, miten jatkuvuussuunnitelman aktivointi voidaan organisoida siitä hetkestä lähtien, kun mahdollinen häiriö havaitaan, aina siihen hetkeen asti, kun kansallisen yhteyspisteen toiminta jatkuu vakaana. Kaavio on jäsennelty päätöksentekopisteiden mukaan eikä määrätyn aikataulun pohjalta.

3. Aktivointi
• Ilmoitus henkilöstölle hälytysmenettelyjen mukaisesti.
• Ilmoitus johdolle ja institutionaalisille kumppaneille.
• Yksilöityjen vararesurssien aktivointi (tilat, tieto- ja viestintäjärjestelmät, henkilöstö, viestintäkanavat).
4. Keskeisten toimintojen vakauttaminen
• Vahvistus keskeisimpien toimintojen jatkumisesta vaikka supistetuilla resursseilla.
5. Jatkuvuusvaihe
• Keskeisten toimintojen hoitaminen ensisijaisista tai vaihtoehtoisista tiloista käsin.
• Yhteydenpito sidosryhmien kanssa (johto, kumppanit).
• Henkilöstön vuorottelu sekä joustovara.
• Päätöksien ja merkittävien tapahtumien dokumentointi.
←
• Jatkuvuustoimien jatkaminen ja tilanteen säännöllinen uudelleenarviointi.
6. Palauttamispäätös
Täyttyvätkö normaaliin toimintaan palaamisen edellytykset?
→ EI
↓ KYLLÄ
• Palauttamisvaiheeseen siirtyminen.
7. Palauttaminen
• Tavanomaisten järjestelyjen asteittainen palauttaminen.
• Loppukeskustelun järjestäminen.
• Saatujen kokemusten kerääminen.
• Jatkuvuussuunnitelman päivittäminen.

LIITE VI

Viestintästrategiaa laadittaessa huomioitavat keskeiset seikat ([1])

— Strategiaa laadittaessa tulisi määrittää organisaation viestintävastuun piiriin kuuluvat ryhmät, joihin kansallisen yhteyspisteen toiminnan keskeytyminen saattaisi vaikuttaa tai joille olisi tiedotettava, jos organisaatiossa tapahtuu häiriö, mukaan lukien seuraavat:

  a) organisaation ylempi johto, päätöksentekijät mukaan luettuna;

  b) organisaation henkilöstö;

  c) sidosryhmät, jotka antavat panoksensa organisaation keskeisiin toimintoihin;

  d) sidosryhmät, jotka vastaanottavat organisaation keskeisten toimintojen tuotokset;

  e) tiedotusvälineet;

  f) suuri yleisö.

— Kunkin kohderyhmän osalta tulisi määrittää viestinnän tarkoitus häiriötilanteessa. Kukin ryhmä voi tarvita erityyppistä tietoa ja eri muodossa. Myös käytettävät viestintäkanavat voivat vaihdella.

— Olisi suositeltavaa laatia etukäteen selkeitä, ytimekkäitä ja sisällöltään yhdenmukaisia viestejä eri kohderyhmiä, kanavia ja vaiheita varten. Viestit tulisi kuitenkin räätälöidä kohderyhmän mukaan, jotta että ne vastaisivat kunkin ryhmän erityisiin tietotarpeisiin.

— Kullekin kohderyhmälle olisi määriteltävä vaihtoehtoisia viestintäkanavia, jotta viestintä toimisi tehokkaasti myös silloin, kun häiriö vaikuttaa tavanomaisiin kanaviin.

— Etusijalle tulisi asettaa ennakoiva viestintä reaktiivisen tiedottamisen sijasta.

— Jos viestintästrategiaan sisältyy mahdollisuus välittää viestejä julkisten televisio- tai radiokanavien välityksellä, viestit tulisi ajoittaa uutislähetysten yhteyteen, jotta ne saavuttaisivat suuren yleisön laajasti.

— Viestintästrategiaa varten tulisi harkita tiedotusvastaavan roolin osoittamista tietylle roolille sekä täsmentää tiedotusvastaavan tehtävät ennen häiriötä, häiriön aikana ja häiriön jälkeen.

([1]) Näissä viestintästrategian laatimista koskevissa ehdotuksissa ei käsitellä väärän tiedon tai disinformaation hallintaa.

LIITE VII

Esimerkkiskenaarioita

Skenaario 1

Ongelma: *Sähkökatko, josta seuraa tietojen menetys.*

Vaikutusalue: *Sähkökatko vaikuttaa alueeseen, jolla kansallisen yhteyspisteen ensisijaiset tilat sijaitsevat.*

Kesto: *24 tuntia.*

Kuvaus: *Kansallisen yhteyspisteen tilojen läheisyydessä tehdyt korjaustyöt ovat vaurioittaneet sähköverkkoa. Äkillinen sähkökatko pimentää kansallisen yhteyspisteen tietokonejärjestelmät ja johtaa tietojen menetykseen. Sähkön palauttaminen kestää arviolta 24 tuntia. Tieto- ja viestintäjärjestelmien käyttökatkos kestää 24 tuntia.*

Skenaario 2

Ongelma: *Pitkään kestävä lumisade estää pääsyn tiloihin.*

Vaikutusalue: *Lumisade vaikuttaa koko alueeseen, jolla tilat sijaitsevat.*

Kesto: *Yli viikko.*

Kuvaus: *Kansallisen yhteyspisteen tilojen alueella riehuu voimakas lumimyrsky, joka estää pääsyn tiloihin maanteitse sekä julkisilla liikennevälineillä. Lumisade on niin runsasta, että aura-autot eivät kykene puhdistamaan kaikkia pääteitä ensimmäisten 24 tunnin aikana, koska etusijalla on varmistaa pääsy sairaaloihin. Väestöä on kehotettu pysymään poissa kaduilta. Yhteyspisteen tilat eivät ole saavutettavissa autolla tai julkisilla liikennevälineillä ainakaan 48 tuntiin. Kylmärintama pysyttelee alueella reilun viikon, ja pienemmillä teillä lumi pysyy maassa viikon verran. Tämän seurauksena kolmasosa henkilökunnasta, jonka on määrä työskennellä seuraavina päivinä, ei pääse paikalle viikkoon, koska he asuvat syrjempänä ja pienemmät tiet aurataan viimeisenä.*

Lisäksi lumisateen aikana työvuorossa ollut kriittinen henkilöstö ei pääse poistumaan tiloista ensimmäisten 48 tunnin aikana. Noin kolmasosa heistä on jo saavuttanut kyseisellä viikolla viikoittaisen enimmäistyöajan, ja kolmasosa saavuttaa tämän rajan 24 tunnin kuluessa. Näin ollen heillä on laillinen oikeus riittävään lepoon. He tarvitsevat myös apua perustarpeidensa täyttämiseen (ruoka, henkilökohtainen hygienia) sekä joissakin tapauksissa apua perheidensä tukemiseksi ja/tai evakuoimiseksi.

LIITE VIII

Ehdotettu stressitestien arviointikehys

Stressitestin tuloksia olisi arvioitava kahta erillistä mutta toisiaan täydentävää näkökohtaa tarkastellen:

— *Jatkuvuussuunnitelman noudattaminen*. Tämän näkökohdan osalta olisi arvioitava, missä määrin kansallinen yhteyspiste noudatti toiminnan jatkuvuutta koskevia järjestelyjä stressitestin aikana, mukaan lukien aktivointi, eskalointi ja palauttamista koskevat päätöksentekorakenteet, sisäinen ja ulkoinen koordinointi ja viestintä, siirtymisjärjestelyt ja vararesurssien käyttö.

— *Keskeisten toimintojen ylläpitäminen ja ennalta määriteltyjen, mitattavissa olevien operatiivisten suorituskykytavoitteiden saavuttaminen*. Tämän näkökohdan osalta tulisi arvioida, säilytettiinkö kansallisen yhteyspisteen keskeiset toiminnot tai käynnistettiinkö ne uudelleen ennalta määriteltyjen hyväksyttävien määräaikojen puitteissa, aiheutuiko testissä kielteisiä vaikutuksia kansallisen yhteyspisteen muihin kuin keskeisiin toimintoihin ja saavutettiinko stressitestiä varten ennalta määritellyt, mitattavissa olevat suorituskykytavoitteet. Liitteessä II on esimerkkejä operatiivista suorituskykytavoitteista.

Näitä kahta näkökohtaa olisi arvioitava erikseen, jotta voidaan yksilöidä tarkemmin, mitä parannuksia tarvitaan. Tämä erottelu auttaa varmistamaan, että jatkuvuussuunnitelman noudattamista arvioidaan erillään operatiivisista tuloksista. Arviointiraportissa tulokset tulisi esittää kahden toisiaan täydentävän pisteytyksen pohjalta: toinen kuvaa jatkuvuussuunnitelman noudattamista ja toinen keskeisten toimintojen ylläpitämistä sekä ennalta määriteltyjen, mitattavissa olevien operatiivisten suorituskykytavoitteiden saavuttamista.

Jatkuvuussuunnitelman noudattamista koskeva arviointitaulukko

Arvosana (0–3)	Kuvaus
0: Suunnitelmaa ei noudatettu	*Harjoituksessa ei noudatettu toiminnan jatkuvuutta koskevia järjestelyjä tai niitä noudatettiin vain rajatusti. Keskeisiä menettelyjä ei sovellettu, niitä sovellettiin virheellisesti tai ne ohitettiin.*
1: Suunnitelmaa noudatettiin osittain	*Joitakin jatkuvuusjärjestelyjä sovellettiin, mutta muita keskeisiä järjestelyjä sovellettiin virheellisesti tai liian myöhään tai ne osoittautuivat käytännössä riittämättömiksi. Testi paljasti suunnitelmassa merkittäviä heikkouksia ja tärkeitä parannusmahdollisuuksia.*
2: Suunnitelmaa noudatettiin yleisesti, vain vähäisiä poikkeamia	*Stressitesti toteutettiin pääpiirteissään jatkuvuussuunnitelman mukaisesti. Poikkeamat suunnitelmasta olivat vähäisiä. Testi paljasti suunnitelmassa joitakin heikkouksia ja parannusmahdollisuuksia.*
3: Suunnitelmaa noudatettiin kaikilta osin	*Stressitesti toteutettiin kaikilta osin jatkuvuussuunnitelman mukaisesti.*

Keskeisten toimintojen ylläpitämistä ja ennalta määriteltyjen, mitattavissa olevien operatiivisten suorituskykytavoitteiden saavuttamista koskeva arviointitaulukko

Arvosana (0–3)	Kuvaus
0: Tavoitteita ei saavutettu	*Kansallisen yhteyspisteen keskeiset toiminnot keskeytettiin tai ennalta määritellyt hyväksyttävät määräajat ylittyivät. Kansallisen yhteyspisteen muille kuin keskeisille toiminnoille aiheutui merkittäviä kielteisiä vaikutuksia. Ennalta määriteltyjä, mitattavissa olevia suorituskykytavoitteita ei saavutettu.*
1: Tavoitteet saavutettiin, merkittäviä haasteita	*Yksi tai useampi keskeinen toiminto saatiin palautettua vasta, kun hyväksyttävät määräajat olivat ylittyneet merkittävästi. Stressitestistä aiheutui häiriötä tai kielteisiä vaikutuksia kansallisen yhteyspisteen muille toiminnoille. Ennalta määritellyt, mitattavissa olevat suorituskykytavoitteet saavutettiin vain osittain tai merkittävien haasteiden jälkeen.*

Arvosana (0–3)	Kuvaus
2: Tavoitteet saavutettiin, vain vähäisiä poikkeamia	*Keskeiset toiminnot säilytettiin tai palautettiin hyväksyttävien rajojen puitteissa (ennalta määritellyt hyväksyttävät määräajat ylittyivät vain vähän). Testistä ei aiheutunut merkittäviä vaikutuksia muille kansallisen yhteyspisteen toiminnoille. Ennalta määritellyt, mitattavissa olevat suorituskykytavoitteet saavutettiin pääpiirteissään, ja poikkeamat vahvistetuista rajoista olivat vähäisiä.*
3: Tavoitteet saavutettiin kaikilta osin	*Stressitestissä tarkastellut keskeiset toiminnot säilytettiin tai palautettiin ilman ennalta määriteltyjen hyväksyttävien rajojen ylityksiä ja ilman kielteisiä vaikutuksia muille kansallisen yhteyspisteen toiminnoille. Kaikki ennalta määritellyt, mitattavissa olevat suorituskykytavoitteet saavutettiin.*

LIITE IX

Stressitestin arviointi, saatujen kokemusten ja parannusehdotusten kerääminen [1]

Arviointiprosessissa tulisi pyrkiä määrittämään toimenpiteitä niiden osa-alueiden parantamiseksi, joissa havaittiin puutteita stressitestin aikana. Lisäksi kansallinen yhteyspiste voisi harkita sellaisten myönteisten seikkojen sisällyttämistä suunnitelmaan, jotka nousivat esiin harjoituksen aikana mutta jotka eivät vielä sisälly suunnitelmaan.

Seuraavan taulukon tarkoituksena on helpottaa arvioinnin laatimista ja yhdenmukaistamista, saatujen kokemusten ja parannusehdotusten keräämistä stressitestin suorittamisen jälkeen.

Jatkuvuussuunnitelman noudattaminen	*Arvosana (0–3):* … *Kuvaus:* ...
Keskeisten toimintojen ylläpitäminen ja ennalta määriteltyjen, mitattavissa olevien operatiivisten suorituskykytavoitteiden saavuttaminen	*Arvosana (0–3):* … *Kuvaus:* ...
Havainnot ja kommentit	…
Havaitut puutteet ja saadut kokemukset	…
Ehdotetut parannukset	…
Toteuttamisen edellyttämät toimet	…

[1] Tämä arviointitaulukko perustuu Yhdysvaltain hätätilaviraston (FEMA) kehittämään Continuity Resource Toolkit -välineistöön, jolla tuetaan yhteisöjä sekä paikallisviranomaisia ja paikallisia organisaatioita jatkuvuusohjelmien kehittämisessä. Taulukkoa on mukautettu stressitestin tarpeisiin.

LIITE X

Osallistujan palautelomake

Seuraavaa kyselylomaketta suositellaan malliksi palautteen keräämiseen stressitestin osallistujilta. Kysymykset tulisi mukauttaa stressitestin laajuuteen ja painopisteisiin. Näiden tai vastaavien kysymysten esittäminen stressitestien osallistujille ja tarkkailijoille tai todellisissa häiriötilanteissa mukana olleille työntekijöille voi auttaa keräämään tietoa saaduista kokemuksista ja havaituista puutteista. Tätä tietoa voidaan myöhemmin käyttää kansallisen yhteyspisteen jatkuvuussuunnitelman päivittämiseen.

Jatkuvuussuunnitelman aktivointi:

— Noudatettiinko sovittuja käytäntöjä?

— Jos ei, miksi niistä poikettiin? Oliko syynä virhe tai ongelma taikka hyödyllinen mukautus tai optimointi?

— Kuinka tehokkaasti käytännöt toteutettiin?

— Mitä haasteita kohdattiin?

— Oliko viestintä selkeää ja tehokasta aktivoinnin aikana?

— Tapahtuiko kriittiselle henkilöstölle ilmoittaminen ja työntekijöiden mobilisointi ripeästi?

Toiminnan jatkaminen, jatkuvuus ja keskeisten toimintojen suorituskyky:

— Kuinka kauan kesti, että vastuullasi olevia keskeisiä toimintoja voitiin jatkaa?

— Suoritettiinko kaikki keskeiset toiminnot tehokkaasti ja odotetussa aikataulussa? Arvioi testausolosuhteissa tuotettujen tulosten laatua.

— Havaittiinko keskeisten toimintojen suorittamisessa viivästyksiä tai tehottomuutta?

— Oliko keskeisiä toimintoja priorisoitava harjoituksen aikana?

— Miten priorisoinnista päätettiin ja miten siitä viestittiin?

— Varmistiko priorisointi toiminnan jatkuvuuden ja tehokkuuden?

Laitteet ja tieto- ja viestintäjärjestelmät:

— Olivatko kaikki tarvittavat varalaitteistot käytettävissä ja täysin toimintakunnossa?

— Testattiinko sähkönjakelun varajärjestelmät? Toimivatko ne moitteettomasti?

— Testattiinko viestinnän varavälineet ja -kanavat? Toimivatko ne moitteettomasti?

— Olivatko muut keskeiset palvelut ja tarvikkeet käytettävissä? Testattiinko ne? Toimivatko ne moitteettomasti?

— Havaittiinko tieto- ja viestintäjärjestelmistä johtuvia viivästyksiä tai tehottomuutta?

— Kuinka tehokkaasti ongelmat ratkaistiin?

Vaihtoehtoiset tilat:

— Oliko vaihtoehtoinen toimitila kooltaan, tiloiltaan ja varustukseltaan sellainen, että siellä voi työskennellä pitkään (useita päiviä)? Jos ei, miksi? Mitä voitaisiin tehdä tilanteen parantamiseksi?

Viestintä ja koordinointi:

— Annettiinko kaikille osallistujille, myös johdolle ja asiaankuuluville tiimeille tai kollegoille, riittävät tiedot?

— Oliko sisäinen viestintä ja koordinointi tehokasta koko harjoituksen ajan, myös johdon osalta?

— Oliko viestintä ja koordinointi hätäavun koordinointikeskuksen kanssa tehokasta koko harjoituksen ajan?

— Jos toiminnot hoidettiin varatilasta käsin, kuinka tehokasta viestintä hätäavun koordinointikeskuksen kanssa oli tässä tapauksessa?

— Miten tietojen vaihtaminen ja dokumentointi hoidettiin siirtymisen tai häiriön aikana?

Henkilöstön koulutus ja hyvinvointi:

— Antoiko harjoitusta edeltävä jatkuvuuskoulutus mielestäsi riittävät valmiudet harjoituksen suorittamiseen?

— Olitko hyvin perillä harjoituksen tarkoituksesta heti sen alettua?

— Oliko roolit jaettu selkeästi harjoituksen aikana?

— Oliko harjoitus hyödyllinen henkilöstön koulutuksen kannalta?

— Otettiinko harjoituksessa huomioon henkilökohtaiset ja perheen tarpeet, kuten kuljetuksen, levon, veden tai ruoan tarve?

Muita yleisiä huomioita:

— Mitkä harjoituksen osa-alueet onnistuivat parhaiten?

— Mitkä olivat suurimmat haasteet?

— Saavutettiinko harjoituksen tavoitteet?

— Harjoituksen aikana saadun kokemuksen perusteella, miten arvioisit kansallisen yhteyspisteen kykyä jatkaa toimintaansa harjoituksen mukaisissa olosuhteissa yhden viikon ajan?

— Millaisia lisäresursseja tai tukea tarvitaan, jotta yhteyspiste voisi valmistautua harjoitusta pidempään kestävään vastaavaan häiriötilanteeseen?

— Millaisia parannuksia ehdotat tulevaa koulutusta ja harjoituksia varten?